

नमो तस्मै भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मज्जिमसुत्त

नेपाल भाषायाम् लय-पौ

थगुने कालिम्पोंगे बुद्ध जयन्तिया छगू दृश्य

वर्ष ५
पूर्ण संख्या ५८

दिल्ला

बुद्ध संवत् २४६६
नेपाल संवत् १०७२

थुगु अंकया १)
दच्छिया चन्दा ३)

थुगु अंकया ज्वलं

विषय	पौल्या	विषय	पौल्या
कविता		कुसंगतया फल - श्री "नागित"	१७२
वा—भिक्षु सुबोधानन्द	१५६	आषाढ पुनि—श्री चैतन्यपुनि वजाचार्य	१७५
सीम्ह—श्री भगवतीप्रसाद	१६०	बौद्धधर्म छगू समधर्म खः—श्री कुलधर्मरत्न	एम० ए० १७६
आशिका—श्री ज्ञानवज्र वजाचार्य	१६८	मचाखाचा	
प्रेस—श्री चित्तधर "हृदय"	१७३	करुणा—श्री शुभरत्न तुलाधर	१७४
निबन्ध		विनोद—श्री व्यखारत्न	१७४
भूलंडुःख—श्री एम० पी० पी०	११८	उगुं थुगुं	
वाखंया खँ—श्री "छाया"	१६१	थौंया संसार—श्री "दर्शन"	१६३
वजा अनहेदित—श्री चित्तरञ्जन	१७२	बुद्धिबीर सियात—श्री रत्नकुमार	१६४
गय् थे मस्यु—श्री प्रेम बहादुर	१६५	फत्रगि—श्री शशिसुन्दर श्रेष्ठ	१६४
धार्मिक		तीर्थयात्रा—भिक्षु अमृतानन्द	१६७
बुद्ध वचनामृत		संदेश—श्री जी० बी० एम०	१७०
सीम्ह जुजु ल्वहांवईया भय—		सम्पादकीय—	१७८
भिक्षु संवर	१६६	समाचार—	१७६
अहिंसा—श्री नरेन्द्र नरसिंह	१७१		

छगू सूचना

कापःलाकां न्ह्यानादिसं। देशया ध्यबा देशे हे तयादिसं। बल्लाःगु, हरेक किसिमयागु थन तैयार जू। आडर बियादीला, तैयारी कयादीला छिकिपिनि यत्थे। क्रिफायत दामं ठोक व फुटकर थन बिक्रि जू। बेपारीतेत विशेष सुविधाडु।

बेखारत्न धर्मरत्न उपासक

कपडा र कपडा जुत्ता कार्यालय (रजिस्टर्ड), टेबहाल,
(उत्तर पूर्व कुना) काठमाडौं, नेपाल।

“भासये जोतये धम्मं”

सम्पादक :—भिक्षु महानाम “कोविद”

वर्ष ५

कलकत्ता

आषाढ वि० संवत् २००८

जुलाई ईस्वी संवत् १९५२

अंक ६

बुद्ध-वचनामृत

वाक् व मन बांलाक संयम याना कायं पाप मयास्य आपालं अन्नपान (आहारपान) दुग्
 छयं च्वंम्ह, श्रद्धावानम्ह, कोमलचित्त दुम्ह, करपिन्त नं समानं इना नईम्ह, त्यागशीलीम्ह,
 (श्रद्धा, मृदुचित्त, समानभाव, व त्याग) थ्व प्यता धर्मे च्वं च्वंम्हं परम शान्ति लाभ याई ।
 परलोक खना ग्याई मखु ।

वर्ण व भेषं थजाम्ह मनु धका म्हसीके थाकु, स्वल्पजक खनेमात्रं विश्वास याय् मज्जू,
 वजा अथेहे खः साप संयम दुपिनिगु भेषं व नाना प्रकारया गुण कयना दुने फुसलगु संयम
 तथा गुलिं थ्व संसारे चाहिला ज्वी ।

लुंयागु थें देकातःगु चायागु तिसा थें, लूंसियातःगु नकलिगु असर्लाफि थें, गुलिं गुलिं
 पिने जक भिंम्ह मनु जुया आपालं परिवार मुंका दुने अपरिशुद्ध जुया नं लोके चाहिला
 च्वनी ।

काय् मस्त मनुतय्त प्रतिष्ठा खः ; पत्ति (कला) उत्तम पासा खः । थ्व पृथ्वीले च्वं
 च्वंपि दक्व प्राणिपिं वर्षा (वा) या भरोसाय् जीविका याना च्वन ।

संयुक्तनिकाय

भूलं दुक्ख

श्री मदनप्रसाद प्रधान

छन्दुया दिने जनकलाल धयाम्ह व्यक्ति छम्ह
त्रिथाए वयाः प्रश्न यातः—

गुरुजी छलपोलयाके वासः छगू फोने धका वया
दैलाकि मदै ?

उत्तर—धयादिसँ छु वासः माल ?

मेतामखु जिगु छ्येँ बरोबर ल्वापु जुया च्वनीगु
जिगुइच्छा धासाः—बरु नेगुन्हागु नयानं नयाच्वने
पुनेगु न्हागु पुनानं पुना च्वने छ्येँ ल्वापुइछता थमरु
धैगु इच्छा, गुलिखेहे जिं छ्येँ च्वंपित समफे याके
धुन, तर ल्वापु मदेके जिं मफु, थ्व हे ल्वापु यागु रोगं
यानाः धोसां न्होमवो, नःसानं म्हुटुमसाः, म्हिगः बहनी
छलपोल फलक लुमनावल, उकेँ थोँ छलपोल याथाए
वया थ्व दुक्ख पोकागु खः, यदि थुकेयागु उपाय
दुसा कृपातया विज्याहुं ।

ल्वापुयागु कारण अनेक प्रकार यागु दु, उके
छिगुछ्येँ छु कारण जुयाच्वनयेँ, व कारण यातः
बिचाःयाना ल्वीका समाले यात धासा ल्वापु
शान्तज्वी ।

उपमा—यथाः-मनु छम्हसिया छ्येँ छचाखेरं
मयाः दु, बछ्येँ बहनी ज्वीवं मतच्याकेगु । तर मतस्थिरं
च्यानामच्वं । व मतसीवं गुम्हसिया आलोक आवश्यक
जुयाच्वंगुखः उम्हमनु तमं चूर जुया मतया न्होने
लाम्ह यातः वःज्वीगु । वःफेमाःम्हसेनं—बिना अपराधे
व्वफे मांःबले वं नं तँपिकया—जिं छु यानागुदुले ?
धका जवाफ बिल । थुगुहे प्रकारं जवाल सवाल जुजुं
थःथः पक्षपीं जानाः ल्वापुज्वीगु जुयाच्वन । वहे
मतया कारण गुलिल्वापु ज्वीगु, अथेनं व मत सीगु
कारण सीके मफुगुलि बहनी ज्वीवं ल्वापु यागु प्रारंभ

ज्वीगु । थुगुहे प्रकारं सर्वदिन हे ल्वापु जुयाच्वनीगु
जुयाच्वन । छनु परदेशी पाहुनाछम्ह वयाच्वन बहनी
ल्वापुजगु खना; जब मतच्याके त्यल धाएवं फेवोपाखे
यागु भयाःतिना बिल उखुनु ल्वापु नं मरु । निन्हु
प्येन्हु व पाहुनां उगु तरिकां ज्या याना व्यूबले ल्वापु
ख्यापुनं मदया वन; अन व छ्येँया हामाजुयाच्वमसें
पाहुनायातः व खँ कन पाहुनां थमंस्युगु कारण थधे
धका कनाबिल । अनंलि वछ्येँ च्वंपिसं पाहुना यागु
उनतिमुताबिकं नियम याना यंकुसेली बछ्येँ मतया
विषयलं जुयाच्वंगु ल्वापु तनावन वतोथेतुं छिगुछ्येँ
नं छगू कारण दर्ई । व कारण यातः माला ल्वीका
कारण मिटे याना बिल धासा ल्वापु मदयावनी ।

छगूहानं थथेनं ज्वीफु कि—सुजिकारया छ्येँ जूसा
सुका, मुल, कैची, लखु, बरोबरहे माला च्वनीगु, गुगु-
बखते गुगु चीजमाल उगुचीज मालासोईबले ल्वीके
मफई, अन आवश्यकम्हेसिया चित्त तं पिकया—
फलानागु चीज गो ? धका छ्येँ च्वंपिके न्यनी ।—जिं
छुस्यु धैगु उत्तर पावेज्वीव तुतिनसे मिच्याना वे
धुंकरई ।

अथेहे थःथःगु छ्येँ थःथःगु आवश्यकगु चीजत
ते थाए यागु ठिगाना मरुपिनि छ्येँ नं बरोबर हे
ल्वापु जुया च्वनी ।

उकियानिति न्ह्याम्हेसिया छ्येँ न्ह्यागु चीज नं तेगु
थाए यागु ठिगाना देकातेमाः, काईम्हसें वथासं
लिकाल म्वाल धायव लोममंका वहे थासे तयाबीमाः ।
यदि लिकया हःम्हसें लोमंका अनहे तोताथकल धासा
गुम्हसें व चीजखन उम्हसें—थ्व चीज फलानागु थासे
च्वनेमागु, धका सीका कयाः थासे तयाबीमाः । लीपा

न्ह्याम्हसितः न्ह्यागु चीजमाल धासां उगु उगु थासे सोईबले मालागु चीज दयाच्चन धासा मने कोप प्याहाँ वेमाःगु ज्याहे महु ।

प्रायः लोकजन पिनि छयें छयें थुजागु नियम महुनी । थासे थासे चीजबीज तेगु वन्दोवस्त महुगु छयें; थुजोगु नियम देकेमाः धका मस्यूगु छयें थुजोगु हे कारणं नं आपाःसिया छयें ल्वापुजुयाचोंगु दु । थुजोगु नियम महुगुलि यानाः छकोपतिकं चित्ते दुःखी जोगु छयें ल्वापु जोगु । थ्वछगु पापया फउ खः, सुखीजोगु आनन्द जोगु पुण्यया फउ खः ।

प्र०—लुपापं थये जूगु ?

उ०—थासे थासे चीज तेमसःगु पापं ।

प्र०—चीजयागु थासे चीज ते मफुत धायवं हे पाप लाईला ?

उ०—पापं याना नर्क वनी धाःगु न्यनेनंला ? न्यनेनं;

छि नर्क वने न्ह्याला ?

नर्क जकं सुं वने न्ह्यालीला ?

छाप ?

नर्कदुक्ख जुई ।

छिगु छयें नियम महुबले दुक्खजुल ला कि सुख जुल ?

दुक्ख ।

वा

मो वनेवा २ बुद्धया दर्शन याः वनेवा ॥ धु०

वसपोल यागु सत् उपदेश

भीसनं पालन याय वा ॥

बुद्धया-धर्म दुर्लभ लोके

सीका शरण कायत वा ॥१

अहिंसा सत्य शान्ति शील

बुद्धि यायत ग्वाहाली वा ॥

व दुक्ख छुकेयागु फलं जूगु ?

आःथुल थितिरीति मसिल धाएव ज्या स्यनी ज्या स्यनेवं चित्ते दुक्ख ज्वी, दुक्ख जुसेली नर्कहे धासां जिल ।

इ !! आन्यों छयें यागु चीजबीजत थासे थासे रुल बमोजिमं तेगु थ्व फुकं लाहातं तयां गाःगुखःला ? खः । लाहातं तयां गाःगुहेला तेमाःगु थासे तेमफुत धासा थ्व अरूप मन यातः जा भं लाहातं जोने ज्यूम्ह मखु; व मन यातः थासे ते फैला ? गन तक मन यातः तेमागु थासे ते फैमखु अनतक प्रज्ञा प्राप्त ज्वी मखु । गनतक प्रज्ञा ज्वीमखु अनतक आवागमनयागु दुक्खं मुक्त ज्वी फैमखु । तसर्थ न्हापां लाहातं याए-मागु ज्यानी भूल मज्जीक नित्ययाएमाःगु ज्या पूर्ण रूपं याएफेकेगु स्वेमाल । अनंली शील पाले यासानं मन यातः तेमागु थासे तेफै । अनंली प्रज्ञा ज्ञानया भागीजुई । अलेतिनि संसारया आवागमनं मुक्ति जुई ।

थुलि खँ कसेली प्रश्न कर्ताया चित्ते प्रसन्न जुया 'खः भन्ते ! जिगु छयें नं थ्वहे कारणं खः ल्वापु जुया च्वंगु, आःजिके होस दयावल । आवंली जिनं छयें थये हे नियम देकेजुल धका सन्तोषजुया; वन्दना याना ल्याहाँ वन ।

भिक्षु सुबोधानन्द

लोके थुजागु धम मदेकं

शान्ति दैमख देके वा ॥२

बुद्धजुं फुक प्राणिपिन्त

केना थकुगु धर्म यायु वा ॥

विश्व मैत्री भ्रतृ प्रेम

दया पूर्ण जीवन हने वा ॥३

सोमह

श्री भगवती प्रसाद

(१)

जगया मंफट-खुसि छिनाः वनाः
पारी थयन्यवं त्यानुयाः दिनाः
भुसुक न्ह्यो ला वय्कल अनसं,
सपना विपना मचाल छुं वं ।

दुर्भाग्यं थःपिनि प्रह मभिनाः
हारे चायाः वाकू छरूमह
थौयागु घरी हाः नाः मदयाः
वां छतल हा खुसियागु धिके ।

गुलिखे पान्थं स्वया वनीगु,
थवला जिम्ह धका नाः नं मदुगु,
छन्हु, निन्हु, प्यन्हु, खुन्हु दयावनेवं
धौं गिद्धतसें नाला काःगु ।

निर्दयतां अमिसं कय् पूसां
ग्याफरा जुयाः छुं याय् मफयाः
अमिसं गय् याः अय् हे याकाः
फिसले चाता वाना च्वंगु ।

न्ह्योने लाःथाय् चीचीत्याः सां
हिवय्क भोभो कय् कय् पूसां
अया छकः नं धाय् नं मफुगु
याःयाः थें हे याका च्वंगु ।

लय् लयतातां तिति न्हूगु
मानो अमि ला मोन्ही न्याःगु
रखें थुखें वल बथां बथां सो
नखः चखः या नखत्या वय् थें ।

म्हिगः म्हीग तक गयागु साहस
थौं ज्वीवं हे गन वन तागत ?
भगवान ! हरे गयागु थव गति
धैतल लोक-कर्मया व्रुदि ।

यमया दूतत गुलितक लुच्चा !
स्यना हःम्ह यम धात्थें लुच्चा,
मंगः व्वय्काः पञ्जः वानाः
थकीगु ज्या ला वैधानिक हँ !

(२)

देह गृहस्थी सुंच्वं मदयाः
म्हाइपुस्य च्वनाः फिकां दंगु
रकें मखाः ज्वी दाःगु तुं, कुमिचा
धुलं गयाः माखाचां भुंगु ।

फोहोर जुयाः नवया च्वंगु
गिद्ध व धौं-धीं व्वाय् व्वाय् वःगु
छें पाः च्वन्यतः आ लुयाय् धका
च्वनाः छचालं सला याःगु ।

गुम्हय्सिनं जा बपि क्वे-धलि
स्वा हाय्कल सो वां वां न्याना,
हा दुन छें नं पाः ताः ज्वीक,
लहया लहया यन लापाय् अप्पा ।

बाखंया खँ

श्री 'झाया'

'का सा का छं हे छपु प्रगतिशील बाखं च्वया क्यँले ।'

उखुन्हु भूगाले पासपि नाप नेवा भाय् विषयस खँ जुया च्वंगु । खँ लहाल्हा जि धया 'भी नेवा-साहित्यस प्रगति हे महु । छम्ह निम्ह प्रगतिशील लेखक जुया वल तर उपि नांयात जक का । थुमिसं याना भन जक नेवा-साहित्यस ल्वापु जक जुया च्वन । मस्यु नेवा साहित्यया भविष्य गय् ज्वी थें ?'

जिगु थ्व आलोचना न्यने साथ छम्ह पासां जित आह्वान यात-जुगया प्रभावं जक मखु न्हापा-यापि कलाकारते निसें हे चलन खः कि कलाकारत भचा अहंवादी हे जुइगु । जि पासायात धया-का का, कन्हे हे छंत च्वया क्यना बी ।'

भचालंका हे जिमि बहस सिधल । जिपि थ थ छ्येवना । धाये तला कन्हे हे च्वया बी धका धया बिया तर च्वये फेडा ? धैगु धन्दां जिगु मने धौ बजि वाला च्वन । थुगु विचारं जित जाले क्यंका तल । छ्ये थेनेब जाजि नया कोठाय् च्वना च्वये धका मुलपति छ्याना । तर कलम न्हागु हे मखु । गय् न्हाइ ? मने छुं ठोस विचार बीगु मखु । बाखं या खँ लूगु मखु । 'प्रगतिशील बाखं' धैगु छु ? विचा याना । मनेलुल प्रगतिशील बाखंया मतलब छु यथार्थ जीवनया चित्रण मखा ? यथार्थ जीवनया मतलब खःगु खंगु खँ मखा ? यदि थ्व हे खसा ला यक्को दु ।' अले थ्वहे खँ मतीतया जि भयालं स्वया । न्होनेसं च्वंगु छेंया छेरी बालं च्वंच्वंपि नायूते मस्त निम्ह म्हिता च्वन । भुतुलि मिच्याका

तःगुदु । भचालंका मांम्ह लः कया वल । वयसाथ कायम्हेसित बोबिल 'वेश्याकाय्, प्वरं मपाम्ह । न्हिच्छि छ्ये दुमला । नयेत्यल सुरुक्क वल । गन वना च्वनागु ? छिमि अबुं गन गन माला वये धुं कलका । आ हानं गन गन मा वना च्वन ज्वी ।'

थः काययात वेश्यायाकाय् धया थहे वेश्या जूगु मथूगु मांम्हेसिगु विचारयात 'जिला गजब चाल' धाये मखु छाय धाइ थन्यागु उदाहरण ला भी समाजे किसि क्वब्वीक हे दु । अपनं जिगु मने भचा विस्माद जुल ।

'थ्व हे मखुला प्रगतिशील बाखंया खँ तर थँज्यागु साहित्यं समाजयात 'प्रगति' स यंकीला ? अले हानं समाजयात प्रगति बी मफुगु साहित्य नं ला प्रगतिशील ज्वो मखु ।'

'अयसा छु च्वयेगु ले सा ? बाखंया खँ गज्यागु जुइ मा सा ?'

'भीसं थौंया अवस्थाया नग्न चित्रणयाना निर्माणया न्हूगु लं क्यनेमा ।

'थ्व गय् यायेगु ?'

'थत प्रगतिशील लेखक धाये स थुलि हे च्वये मफु । ख्या याना च्वनागु ला ?'

'सत्य थन्यागु बाखंला च्वयागु महुनि ।'

थज्यागु हे मने खँ म्हिता च्वन । अले छम्हसं मेम्हे सित धाल -

'का सा का न्यं थौं व नें नं थः काय्यात वेश्याया काय् छाय धाल ? छाय धासां वयाके विचा मगा । विचा छाय मगागु ? शिक्षाया अभाव । 'शिक्षाया अभाव' इमि च्वने मयोगुलि मखु । च्वने सुया

मयई। छाय धासां बने धायेव भचा प्वा जायेक नये दयी, बाँलाक पुने दयी, फुककस्यां सम्मान याइ। तर उमिसं मब्बे। थुकिया निगू कारण दु। न्हापां ख 'नेवा भास' बंकेगु ऐन विरुद्ध' राणाया पाले, आ नं प्रजातन्त्र नेपाले नं नेवाभाय यात वास्ता मतया।* नेवा मस्तेसं न्हापां पर्वतीया भाय सयेके माल। 'जय जगदीश्वर' कण्ठ याये माल। सित्तिके प्यदँ न्यादँ छये माल। अले उबले तककया भित्रे अबुयात ग्वाहालि याये माम्ह जुया वयो। श्व खः निगूगु कारण। छाय धासां इमि नयेत हे मगा। प्वा

मजायकं सुनां छु यायेफु? छग प्वा जायेकेगु संघर्ष थुमिगु जीवन स्वाहा ज्वीगु। अले ब्रना सभ्य ज्वीगु इमित फुसत हे गन? अफ आख बंकेत ध्यवा हे गन?

उकिं थौंया लेखकतेगु कर्तव्य खः शान्ति ढंगं नयेगु समस्यायात समाधान यायेगु लँ कयनेगु। क्रान्ति पथया निर्माण याना 'पवर्गो-तमि' या ल्वापुया अन्तयाना मानवताया 'पवित्र-ज्योति' संसारयात कयनेगु।'

“चवसा पासा” द्वारा प्राप्त।

वजा अन हे दित

श्री चित्तरञ्जन 'नेपाली'

वं लाय् लाय् बुबुं हाला हल
'ब्राय् वा, ब्राय् वा, सो छन्त लिलाकइन।'
जि लिफः स्वया,
धाथे हे छम्ह मनु इति इति न्ह्यु न्ह्यु ब्राए वया
च्वंगु।
वैगु न्ह्युगु ख्वाले लिलाके फइन धैगु विजयी
भाव खना,
जिगु प्रतिया व्यंग, उपहास खना!
घौछितिला जिके नं प्रतिस्पर्धाया जोशबल!
छि, थवं जा छाय् लिलाका बो धैगु घमण्ड बल!
आत्म सम्मान धैगु आदर्श नं मती बल!
किन्तु, मरुभूमी थ्यूगु च्वापुया फुति थें घौछिथिना
सदांया लागी याक हे सित!
जि हाकं लिफः स्वया—

व मनूजा आपा: हे सत्तित,
न्हाच: सिबे नं वैगु ख्वा आ भन स्पष्ट जुल!
तर वैगु स्पष्टगु ख्वाले—
घौछि न्ह्योयागु हर्ष बुलुया वन,
वैगु दुततर गति नं न्हाच: स्वया मन्द जुल।
व खना जित: कन्ना वन,
छ ख्येला न्हिलय नं मासित बल!
विचरा मनु!
जि हानं छको लिफः स्वया—
वैगु पला: जा गाकं हे चीपला: जुल,
वैगु ख्वाले छुं किसिमयागु भावना नं मन्त!
का:, व जा अन हे तुं दित।
शायद वं नकतिनि जक संसारया गति थुल
ज्वीका!

* [राणाशाहीया पाले जा दमन हे याना तगु जुल। थौं या थुगु प्रजातन्त्र नेपाले नं सिद्धान्तहीन अवसरवादी तयेगु जालंयाना वास्ता मतगु जक मखु क्वतेले धका हे नं सना च्वंगु दु धका धायेगुली अत्योक्ति ज्वी मखु। गुकिया प्रमाण नेपाल-रेडिओया प्रोग्रामं हे सीडु। हानं सरकारी प्रकाशन समिति नं दु खालि पर्वतीय (गोर्खाली) भायूया निम्ती हे जक दु गुगु सरासर पक्षपात पूर्ण लँ खः। न्ह्यागु सभ्य देशेनं प्रगतिशील भाषावा उत्थान यायेत सर्कारं फुगु चागु मदन याना च्वंगु दु। जिमित आशा दु नेपाले विकाराया लागी सर्कारं छुं भचा स्वइ धैगु—चवसा पासा]।

थौया संसार

श्री "दर्शन"

थौया संसार गजागु ? थौ या संसारवासीपिनि विचार गजागु ? थ्व संसार गुखे पाखे न्ह्यां वनां च्वन ? गुखे न्ह्यांके छुसा भिनी ?

छखें शान्तिधैच्वंसा मेपाखें क्रान्ति धै च्वनी । गुलिं सिनं पाप धागु, गुलिं सित धर्म । छखे कुशला कुशलया विचार याना च्वनी, मेखे पाखे अकर्म वादि गथे याना प्रचार याय् धैगु विचार सागरे दुबे जुया-च्वनी । सदाचारि प्यम्ह दःसा दुराचारी पीम्हं मयाना च्वन । सब्रम्हचारि छम्ह दःसा अब्रह्मचारि सच्छिम्ह दै च्वनी । छगू दलं जिन्दाबाद ! धाःसा मेगु दलं मुर्दाबाद ! धाईगु । शिक्षाया प्रचार धाःसा फन फन जुया वैच्वन । दल दलनं फन फन आपा दै वै च्वन । तर नय् खँपि स्वयां मखँपि आपा दै वै च्वगु घटे जूगु मखु बढे जुई बाहिक ।

धर्म नामं नं नाम मात्र हे जुया वै धुं कल छगू धर्म छगू धर्मनाप विरोध सिबाय् धर्म धर्म हे प्रेमतागन ? वं व धर्म सत्य धाःसा मेम्हं मेगु धर्महे सत्य धाई । वं नं धाई विचार याना स्वः मेम्हं नं अथेहे; गुगु खः धाय् गुगु मखु ? बौद्ध धर्म बौद्ध धर्म विरुद्ध । छम्हसें कनावंगुखें महा, हीन धका न्यिगू * छुटे याना पिनें सिबाय् दुनें नसें मेलता मदु । अथेहे हिन्दु धर्म हिन्दु धर्म विरोध ।

छम्हसें स्याय् मज्जू धाःसा मेम्हसें स्याय् ज्युधाल ।

छम्ह व्यक्ति दुपिनिगु कर्यां ल्यामदु धाई । छम्हसें परखी गमन याय् मज्जू धाःसा मेम्हसें निम्हसें चित्त बुक्के जूसा ल्याः मदु धाई । छम्ह पुरुष "भूठ खँ ल्हाय् मज्जू" धाःसा, मेम्ह पुरुषं गनं गनं "भूठ खँ ल्हानानं फाईदा वा पुण्य" दैगु दु धाई । छगू धर्म ऐला थवं विलकूल विरोध मेगु धर्म ऐला थव्हे पूजाया प्रथम गु सामाग्री । छु धाय् गे धाय् ?

छखे समाज सुधार ज्या याना जनतापिन्त सुख बीत विचार याना च्वंसा, मेपाखें समाज ध्वंस याना जनतापिन्त दुःख जक ला छु जीवन हे सिधैकेगु सामान देका च्वन । प्रत्येक देशे प्रकार २ या दलया नाथीतय् थःथःगु दल प्रचार यार्त्त सना च्वन, याना च्वन । मुर्दाबाद ! व जिन्दाबाद या ध्वनि आकाशे गुंजे जुया च्वन । देशं देश ल्वापु, नगरं, नगर ल्वापु, गामं गां ल्वापु, त्वालं त्वा ल्वापु । छ्येँ खाँ छ्येँखा नाप ल्वापु, काय् बौलिसे ल्वाना च्वन । म्हाय् मां नाप ल्वाना च्वन । कलानं भात नाप कलह याना च्वन । वस्वे व मग्या वस्वे व । वस्वे व तःधं वस्वे व । वस्वे व सज्जन वस्वे व । वस्वे व पण्डित वस्वे व । लोके धाःसा दुज्जनपिं आपा । पाण्डितपिं आपासा ल्वापु हे गन ? .. थ्व ल्वापु शान्ति जूगुला, क्रान्ति ? मैत्रिगाना ला वैरि गाना ?.....

* थेरवादीधर्म महायान, हीनयान, धका गननं छुटे याना तःगु खने मदु । हाँ पालि त्रिपिटके दु स्वंगु यान :—सम्यक् बोधियान, प्रत्येक बोधियान तथा श्रावक बोधियान, थ्व स्वंगु नं अष्टांगिक मार्गखः—सम्पादक ।

बुद्धिबीरसिंह यात

बिदा, बिदा ! हे प्राणप्रिय मित्र बिदा । अन्तिम बिदा, हे मित्र स्वीकार या ।

थ्व चिकीचा हाकगु जीवने व बांलागु अति हे हिंसिचा दुगु सपना तोःता वन छं,—तर गन ? जि छन्त थःगु ज्युया सिबेनं, थः प्रियया प्रिय सिबेनं अप्पो प्यार याना, तर—थौं छ थ्व संसारं लुकबिना वन—गन ?”

बिदाळा फुकसिनं कायमा । तर भिग तिनि छ वया थौंहे छाय वनेमाल । निन्हु प्यन्हु प्युसा...अहा, गुलि आनन्दं बिते याय्दैगु थ्व जीवन । तर...’

जि छन्त न्हापा खना बले, छ मचा हे तिनि । छ ख्वैगु, न्हिलिगु, अकारणे हे, तर व फुकेसं थःगु कारण दै । न्हापालाक छंगु उपरे दृष्टि लाबले, जित छंगू अन्तरात्मां आकर्षित यात । वहे आकर्षणं जि छन्त म्हसिल । अले मित्रताया घनिष्टता अनं हे बदे जुल भीगु बिचे ।

छंगु बालकपने बिद्वानया बुद्धि दु, ज्ञान दु,—धात्थें छ बुद्धिया वीर खः । छंगु शील स्वभावे आकर्षण दु—उकिं हे छन्त फुकस्यानं प्यार यात, माया यात, छंगु बालकपने मुग्ध जुल । जिन छन्त प्यार याना, माया याना छंगु बालकपने मुग्ध जुया । तर

फवर्गी

छम्ह बाज्योति वंम्हसें जाकि वजि पसले फवन—
'वजिनिगः ।'

नवयुवक पसल्यां धाल—'अपायधिक ध्वलं नं फवना नये ज्युला ? ज्या याना न हुंरे !'

'छु ज्या याये गो ? छुंयाये फुगु मखु ।'

ज्या याये मफु धका जुया च्वनी । का हुं, थन च्वने मते । छला ठगे याः वोम्ह ठग का ।'

श्री रत्न कुमार

बिशेषयाना जि छंगु उपस्थिति छगू अद्वितीय आनन्द अनुभव याना, उकिं हे छन्त जि प्यार याना, छंगु बालकपने मुग्ध जुया ।

वहे आनन्द थौं लुप्त जुया वन । छन्त जि भिग तिनि खना थौं छ "मन्त"—"मन्त" धका फुकसिनं धाल, तर-गन वन धका नेनां—मिखा निपुटि खत्रबि बस थुलि हे । मित्र गन वनागु थ्व भवसागरे । गन कुंचाय् लाक सुलाःम्हिता च्वनागु ।

जीवने जि नक्सा छगू देका, गुकि फुक मित्रपिन्त छगू छगू स्थान बिया, उकि मध्ये फुकया सिखं उच्च-स्थान माला छंके न्यना—का थ्व छंगु स्थान छ राजि मखुला ? छं बालकपनया मधुर मुस्कान पिकया ज्यु धाल ।

तर व फुक सत्य, सपना थें जुया वल । थौं थ्व जीवने, छंगु अनुपस्थिति याना जित सुन्य जुया च्वन । थौं थ्व जीवनया नक्साय् बुल्लस्य च्वना विरक्तता च्वं वल । आशा, निराशाया रूपे बदले जुल, हृदय बिलाप याना छन्त सःता च्वन—तर..... । बिदा, बिदा । हे प्राण प्रिय मित्र बिदा । अन्तिम बिदा, हे मित्र स्वीकार या ।

श्री शशि सुन्दर श्रेष्ठ

फवर्गी शुरुशुरु अनं वन । मेगु पसले हानं धाल
'वजि निग ।'

वं हानं वहे ठग शब्द न्यने माल ।

अनं नं वन । मेथाय् थ्यन । अन छम्ह बुढाम्ह पसल्या च्वं च्वन । 'वजि निग' धागुलिं छम्हू वजि-कया बिल ।

फवर्गी नं सुवा बिल 'छिगु जय जुयेमा !'

पसल्या बुढाया ख्वा चक्कं ।

गयर्थं मस्यु

— १ —

पालिनसि मि छ्या वल । हि क्वाना वल । तं
प्याहांः वल । मिखां छुं मखन । स्वाःहिं मोल्ही
माःसे वल ।

चुपि ज्वना । वा फिर्र फिर्र न्ह्यया । द्यो खाःथें
खाना । चाः चाः हुला । माः माः जुया । स्यानाः
स्वाःहिं मोल्ही धका ।

ध्वाय् ध्वाय् हाय्क कःसी च्वंम्ह ह्य्यात ज्वना
जिना ककु लथ्याना च्वाय्क चुपि किया । छ्यहं
छ्खे, म्ह छ्खे, । टिन्न हि म्हुल । निपा ह्हातेसं हि
पवया । ख्वाले वुत्तुवुला ।

म्याय् म्याय् हाला च्वंम्ह दुगुयात भ्वाःक पाला ।
भ्याराक ग्वतुल । हि भः भः वल । पासः पासः कयाः
ख्वा सिला ।

छ्खो भी द्यो ल्वीथें जुल । मनू पाले माःसे
वल । च्हंक । क्वा क्वा हि घुट्टु घुट्टु लने माःसे
वल । क्वा क्वा ला वांवां न्यानाः नय् माःसे वल ।
व टुल्लुक थ्यंकः वल । त्वलंः स्वल । पालेत चुपि
यांकया । काचाःक छाती ख्वा दिका कस्सिक घय्
पुल । महा । मसं ।

ल्हा सिला छ्या । ख्वा सिला छ्या । यच्चुक,
मुच्चुक, पिच्चुक ।

छ्हाति सिला । सारं थानाः । फि बुयाः । खोचां
सोसो यानाः ।

दाग मवं । वंगु मखु । वंगु हे मखु ।

गयर्थं मस्यु ।

— २ —

छ्थुं विरक्ति वल । जीवन खनाः वाक्क वल ।
संसार खनाः घृणा जुल । स्वाय माःसे मवल । सी
माःसे वल ।

श्री प्रेम बहादुर कंसकार

सीगु बिचा याना । काःल मवो । कालयात ककु
ज्वनाः ज्वना ह्यगु लापु ज्वनाः साला ह्यगु बिचा
याना । मात्तुमाः वना ।

झुने ज्वीगु बिचाः याना । सःखि कया हया ।
नकिने चिना । स्वोतिपांय् द्यकाः गःपते तथा । वाथा
वाथा कनीला धैगु मती वन । झुने मजुया ।

गःकीगु बिचाः याना । नाय् चुपि कया हया ।
तुंछी वनाः प्वाला प्वाला थ्याक्क जय्का । गःकीत
ठिक्क याना । वाय् वाय् हाला च्वने मालीला धका
ग्यात । गः मकिया ।

पुल्लुली क्वव्वाय्गु बिचाः याना । न्हूपुख्या
दथ्वी देगले वना । भ्वाम्प्राङ्ग क्व व्वाय्त्त पःखाले
गया । मेपिसं खनाः लः घुट्टुघुट्टु त्वना च्वनीबले
थकाइला धैगु शंका जुल । क्व मव्वाना ।

पहाडं तिन्हया कुतुंवेगु बिचाः याना । फूच्चे
चक्काय् थेंक वना । तिन्हित तैयार जुया । कापीकिपी
स्वचानाः आयाः आयाः हाला च्वने मालीला धका
मन आकुल-व्याकुल जुल । ति मन्हया ।

अःपुक सीगु उपाय माला । गोली नया सी
दःसा ज्यु धैगु बिचाः वल । तुपः थःके मदु । काय्-
थाय्न्नं मदु । निरास जुल ।

विष नयाः सीगु बिचाः वल । नय् साथ खत्तंम
कया याउंसे च्वं । कया हाइसंचो ।

याउं कसी दइन धका दङ्ग जुयाः वया च्वनागु ।
तुं छ्थाय् छ्थातुं भ्याय् याना सिथं हल ।
सिथं हःगु खसिनसि सी माःसे मवः ।
गयर्थं मस्यु ।

— ३ —

गन लाः, गन लाः जुल । जि तन ।

पहाडं मखु, जङ्गल मखु, मैदान मखु । थ्व-व हे

धाय् मफुत । क्रीको हे जूगु खने मडु । छेँ छखा-बाखा
हे खने मडु । सुन्सान । किंफामर्मा धा ।

न्हकुसँ तिर्ति स्वात । नुगः पीपी न्हुल । मन
भारा भारा मिन । ह्य् ह्य् काःथेँ, क्य् क्य् पूथेँ, सात्तु-
साथेँ जुल । ख्वबि लःलः धाल । दक्को घोया नां
लुमंका । ग्यागु मर्तं ।

पित्यानाः प्वा सुकूसुकु चिन । प्या चायाः म्हुतु
स्वाका स्वाका गन । याताप्यात वनाः सने हे माँसे
मवल । निरास जुल । फुतका आ संसार धैगु मत्ती
बल ।

छचाःखयरं स्वया । जूजुगु ज्वी, लालाथाय् लाई
धैगु बिचा याना । तप्यंक वना । प्वाला पिलि मत
खने दत । म्हय् ज्यु दत । भाता भाता वना । भल-
ल मत खने दत । के बे थ्यन । किसिम किसिमगु
फल ज्वाय् ज्वाय् सया च्वंगु । खांखां नया—प्वा
जाय्क । हिती वनाः लः त्वना—तृप्त ज्वीक । सिमा
क्वेतुं चातावानाः थस्समुस्स पायाः घना ।

द्यो त्वी त्वी धाय्व दँनाः प्याहां वया । चाचा
हिलाः स्वया । स्त्रो लिस्से स्वे मासे वो । मिखाय् हे
प्यपुंका तय् माःसे वो ।

छगू, छगू त्वाले छगू, छगू किसिम यागु छेँ ।
स्वोस्वोगु छगू थे छगू बाँला

सडक यच्चुसे, पिच्चुसे च्वं । जवं-खवं सिमा
पिना तःगु दु । उत्थि उत्थि च्वंगु । एकसे एक

बाँलागु । सडके ततः खागु छेँ दु । तर पसः गनं
खने मडु । छे व सडकया बिचे नहर बना च्वंगु दु ।
भचाभचा पाक तां छुना तःगु दु ।

त्वा पट्टिं बजार दु । बजारे माःगु तक सामान दु ।
थाय्थासे पार्क दु । थाय्थासे ख्यःत दु । पुस्त-
कालय, वाचनालय, विद्यालय, विनोदालय, साहित्य
भवन, विज्ञान भवन, कला भवन, आरोग्य भवन
इत्यादि इत्यादि न थाय् थासे दु । विश्वविद्यालय
अलग्ग हे दु ।

मनूत छम्ह थें छम्ह ह्ठ-पुष्ट । प्वात्या प्वात्या
च्वं । ख्युं ख्वा वःपिं छम्ह हे मडु । सकलें न्ह्यू ख्वा
वो सफा, सुधर । भः भः धाः । बां बां लाः । हिसि
दु । चटक च्वं ।

यइ पुस्से च्वं । न्हाइपुरसे च्वं । तना च्वंम्ह
धैगु हे लोमन । लाटां केरा स्वोथेँ टुलुटुलु स्वस्वं वना
च्वना । हुँर मोटर छगः वया जिगु न्होने ठ्याक दित
डाइवर बया सलाम यात । मोटरे तयाः यंकल ।

दरवार थें च्वंगु छेँ । छेँया दुने हे चिकिचा
धंगु संसार बसे जुया च्वंगु दुथेँ च्वं । जिथेँ विचित्रपिं
मनूत पुचः हे अन दु ।

बिखा गेरे गेरे याना । घथेक छचाखयरं स्वया ।
लँ लुल । जि नं लुल ।
गय्थेँ मस्यु ।

१०७०

कुशीनगर

भिक्षु-अमृतानन्द

(वैशाख अंक नाप सम्बन्ध)

फेब्रवरी १५ तारिक, सुथसिया ६ बजेति जिपिं तहशिलदेवरिया स्टेशने काहाँ वया। चिकुगु अयूनं मत्तंनि। विश्राम कोथाय् निगू घण्टाति च्वने धुंकाः लिपा मोटरेसं च्वंवना। कुशीनगर वनेत थनं बसे च्वना वनेमाः। थौं कन्हें थन सरकारया पाखें बस चले जुया च्वंगु जूया नितिं व्यवस्था बांला। प्रमाणं अपो बसे मनूत मतः। सुथसिया ६॥ बजेति जिपिं कुशीनगरे ध्यन। अन जिपिं न्हूगु धर्मशालाय् च्वना। न्येदं निसें कुशीनगरे च्वना बिज्याना च्वंम्ह ऊ चन्द्रमणि महास्थविर नापलाना। कन्हें २ याथां जिपिं अन न्हयूनु पूरा च्वना। नाकायामाजुं थःगु वाइड सफुली स्वयाः मस्यूगु व मखंगु स्थान इत्यादिया वारे न्यन, सः थें र्य् थें तथा न्यनातया थें जिं उत्तर विया। जापानी भाषाय् च्वयातःगु निर्वाण सम्बन्धी खँ दुगु सूत्र सफू स्वया नं खँ न्यन। सञ्जा शब्द न्ह्यागुं पालि भाषाय् थें खः, गुलिगुलि सञ्जाया अर्थ च्वया तल। जापानी बौद्धपिसं भगवान् परिनिर्वाण जुया बिज्यागु दिन फेब्रवरी १५ तारिक धका धाः। अकिं नाकायामाजुया १५ फेब्रवरी खुनु कुशीनगरे ध्यंकः वनेगु विशेष कारण जुल। जापाने चीनपाखें बौद्ध धर्म बोगु जूया नितिं धार्मिक चर्यापद्धदि व्याकं चीनेथें जुल। तर वसपोलं भारते वया भिक्षुपिनि नियम इत्यादि खँ बडे जापाने नं थथेहे प्रचार याय्-माळा च्वन, अन बौद्ध धर्मया महत्त्व व सार खँ स्पूनि मन्त धका धाल। महापरिनिर्वाण मन्दीरे वनाः अनया भव्य मूर्तिया न्होने च्वनाः अनेक सूत्र पाठ यानाः जापानया छ्वांतं गँ थाना पूजा भाव यात।

भगवान् परिनिर्वाण जुया बिज्याय् त्यं बले वोम्ह सुभद्र परिव्राजकया खँ कनाबले नाकायामाजु अति प्रसन्न जुल। विशेष याना वसपोलं भगवान् परिनिर्वाण जुया बिज्या बले जवं खवं दुगु शाल वृक्ष गुगु खः धका न्यन। जिं अनित्यया खँ कना। उगु वृक्ष थौं कन्हें मडु धका धया। लिपा मन्दीरया पिने दुगु निमा स्वमा शालमा क्यना 'शालवृक्ष धयागु धका' धका धया। सिमा खना साब प्रसन्न जुल शालमाया हः च्याहः भिहःति खाना काल। छाय् धका न्यना बले जापाने छयूगु धका धाल।

कन्हें खुनु परिनिर्वाणया दक्षिण पाखे, क्वेत्याति तापा थाय् च्वंगु भगवान्या शरीरयात अन्तिम सत्कार याःगु अंगार चैत्यया थाय् च्वना यंका। अन छम्ह चिनिया भिक्षु दु। फोटो कायूतसं बले खापखिप तिना क्वथाय् दुने सू वन। ल्हार्हा वया बले नाकायामाजुयात रामनगरया बजार लगे जुया च्वंगु नं क्यना हया।

यद्यपि कुशीनगरे निगू प्यंगु भव्य धर्मशाला दु, तथापि अन्य छुं सञ्चालक सभा इत्यादि मडु। उद्योगशीलपिं सुं खने मडु। मन्दीरे वनाः गुलि चित्त प्रसन्न ज्वागु खः, ल्यार्हा वया धर्मशालाय् उखें थुखें स्वयंबले अथे मजू। सफा सुधर नं उस्त खने मडु। भगवान् बुद्धं फिक्षुसंघपित कना बिज्याःगु थें अप्रसन्न जूपित प्रसन्न यायूत व प्रसन्न जूपिनि प्रसन्नता भं बडे यायूत व्यवहार कौसल्यता व आचरण बांला-केमाः धयागु लक्षण उस्त खने मडु। भन बरु विपरीत अनुभव जू। उकिसं भं गुम्ह २ त्यागिनीतयू

लहाती रोलडगोल्दया नारीवडी भ्यानातःगु खनी बले,
शासनप्रेमी, श्रद्धालु, तथा हिरि ओतप्प (लज्या व
भय) दुपि बौद्धपित जा मझालापुस्से हे च्वना वो ।
अकिं गुलि ज्ञानीपिसं धाःगु :—“ज्वीधुंगु चित्ते मखु-
गु व बानि, तोतेगु थाकु जुलमार खानी ।”

कुशीनगरे चंजोछि नाकायामाजुं अनया ह्याउंगु
भुजिया जाकिया जा, मनागु आलु तथा मनागु
कःछये प्रेमपूर्वक नया बिज्यात । फेब्रवरी २२ तारिक
खुनु भोजन याय्धुंका न्हिनेसिया मोटरे च्वनाः गोर-
खपुर वना । अनं श्रावस्ति वनेत गौडां वनीगु रेल
च्वना बलारामपुर वना । बःनिसिया ११ बजे रेल
चले जुल ।

श्रावस्ति

सुथसिया ६ बजेति बलारामपुर स्टेशने ध्यन ।
बर्मी विहारे वना । सामान व्याक अन तथाः उखतं
तुं श्रावस्ति वना । बलरामपुरं श्रावस्ति १० माइल दु ।
सडक कच्चा जूसं एका तांगा इत्यादि बांलाक वं ।
श्रावस्ति ध्यनेवं अन च्वंगु विहारे वना । अन २०-३०
दैनिसं बिज्याना च्वंम्ह महिन्द महास्थविर बिज्याना
च्वन । वसपोलया थाय् भोजन याय् सिधय्का जिपि
दके न्हापां आनन्द बोधि क्वे वना । वर्तमान लोके
बौद्धकालीन बोधिवृक्ष दुगु मध्ये छमा थ्व नं खः ।
भगवान्या पालाय् आनन्द भिक्षुया कारणं प्युगु वृक्ष

आशिका

श्री ज्ञानवज्र वज्राचार्य

जय ! जय !! ज्वीमा, अशान्ति पवीमा,

भिनेमा याकनं नेपाल ॥

नेपाल मांथा मचा खाचा सकलें,

शिक्षित याकनं ज्वीमाल ॥

थवं थः ल्वाय्गु, अशान्ति याय्गु

भावना याकनं पवीमाल ॥

उन्नति अवनति, संकतां ध्वीकाः

जूया नितिं थ्व बोधिवृक्षयात ‘आनन्द बोधि’ धका
घाल । बोधिवन्दना याय् धुंकाः बोधिवृक्षया चपा
पाखे अंगुलिमाल-चैत्य व पूतिगत तिससया चैत्य
स्वया अनं गन्धकुटी तथा मेमेगु नष्टावशेष विहार
स्वयाः, चिनिया विहारे वना ।

श्रावस्ति-- गुगु थासे भगवान् बुद्धं १६ गृ वर्षा-
वास याना बिज्यात—बौद्धपिनि नितिं छगु महत्
दर्शनीयस्थान खः । जेतवन विहारया पूर्वपाखे कोशल
जुजुया दरवारया नष्टावशेष दु । बाक्वेति वनेमाः ।
जेतवन विहारया न्होने पाखे चिञ्चामानिका आदि
पृथ्वी तज्ज्याना दुबिनावंगु थाय् धका ध्वंय निगू
स्वंगु दु । श्रावस्ति जेतवन महाविहार वनेबले जेतवन
ध्यनी थाय् छपाउति थुखे छगू चिकिचा धंगु पहार थें
सिमा-सिमि दुगु, अप्पाया टुकडा दुगु दों छगु खने
दु । लँपुया चेषा पाखे लाः । थन हे भगवानं यमक
प्रातिहार्य क्यना बिज्यात धका धाई । श्रावस्ति
चाःहिले सिधय्का पुनः जिपि बलरामपुरे ल्याहां वयाः
अन च्वंगु बर्मी विहारे वाय् च्वना । थन विहारे ऊ
आसय महास्थविर च्वना बिज्याना च्वंगु दु । थ्वस-
पोल थन बिज्याना च्वंगु २०-३० दँ दत ज्वी । २४
फेब्रवरी कन्हे खुनु न्हिनेसिया रेले च्वनाः कपिलवस्तु
(टौलि हवा) वनेतः सोरत गढया टिकट कया गौडांनं
गोरखपुर वनीगु रेले च्वनाः वना । (क्रमशः)

उन्नति याकनं याय्माल ॥

थजक नय्गु गरीब त स्याय्गु .

ज्ञान थ्व याकनं पवीमाल,

न्हापाया जुग मखु, न्हूगु थ्व जुग खः

धेंगु लँ याकनं थुय्मालः

जय ! जय !! ज्वीमा अशान्ति पवीमा,

भिनेमा याकनं नेपाल,

सोमह जुजु ल्याहां वईया भय्

भिक्षु संवर—

छको थुजोमह नं जुजु जुया वने धुंकल । गुम्ह कि जुजु जूबले, प्रजापित सुखबीयाथासे पीडा व कष्ट बीगु सिबाये छुंहे मदु । इच्छाया बसेवना परया उपरे दयाया पुशा हे मतसे मती बोथे ज्यासना जुईगु । बारम्बार जङ्गलेवना, नापलाक्व भङ्ग पंछित व जीव जन्तु तेगु संग्राम याईगु । व जुजु जङ्गले द्वाहां वईगु जीव जन्तु तेहे स्वैयोगु मखु । द्वाहां वयेव लाय् लाय् व्त्रीगु बिसि बिसि वनीगु । शिकारं ल्याहां बोसां लेँ नापलाक्व मनु तय्त ज्वना व थव मदेक ज्यायाका दुःख बीगु, लेँ जुईपि खिचात हे व खना ग्या । सदाचारया उपदेश बीपि । श्रमण, ब्राह्मणपिला, वया थाय् न्होने वईगु हे मयो । धर्मया शब्दला नां हे काय् ज्युगु मखु ।

प्रजा पिनि छुं भगडा जुया जाहेर याः वः सा युक्ति विचारमया लानंलां न्याय मयासे कुना तईगु, थः योबले न्याय निसाप याईगु । हानं न्याय निसाप याः सां, त्याम्ह सिके त्यागुया दस्तूर काईगु, बूम्ह सिके बृगुया दण्ड, थुजोगु किसिमं प्रजापित तु तिसी थें तिसिया राज्य याना च्वन । जाय् वःगु फिगः थें पालो कःगु पू थें हानं मिखाय् च्वंगु धुर्थे प्रजापि स्वये हे योगु मखु, गुबले चाकनं...अहा !

थज्यागु न्याय निसाप याईम्ह कडागु स्वभावम्ह जुजु थःगु प्रासादं द्वाहां ज्वीबले, ध्वदुक्व पाले तेगु ह्योँ लेँ टउँ टउँ खोता बजिनका थः न्हिला न्हिला वनीगु । हानं मंत्री पितनं मागुं म्वागुं ज्या अरे

याना तोह मदु तोहतया दण्ड सजाय् बीगु थज्यागु प्रकारं नोकर-चाकर सहित प्रजापिन्त, दुःख व कष्ट बिया जुजुं, छन्हु रोगं प्रष्ट जुया सिना वन ।

अले प्रजापिनि मिखाय् च्वंगु धू लिकाय् थें जुल, विरहया रव्ववि वेके माः थाय् अख बटा सक सिंया हर्षया ख्वबि वेका सिथं यंकल । लेँ आपालं लसकरं स्ववल, यंकुं यंकुं घीपे थयनः सच्छिगु गाडा सिं यंका भशम ज्वीक उना छोत । उनानं उना थाय् च्वंगु चाः नापं पाला वां छे के बिल । अले सकलें श्मशानं ल्याहां वल, जाहान परिवार व मंत्री, नोकर-चाकर, प्रजापि सकलें मुना, देशे ध्वजा पताका व्बे का जुजु पर लोक जूगुया भारी उत्सव माने याना च्वन ।

उगु बखते ध्वखा पाले छम्ह छखेर पाखेवनाः ख्वया च्वन । व ख्वया च्वंगु मेम्ह छम्ह सिनं खन, छ छाय् ख्वया च्वनागु धका, वई थाय् वना न्यनः— सक सिंया हर्ष बले छ छम्ह सिंया विस्मात छाय् ? जुजु सिना छं नुगः मछिन ला ? अलेवं मिखा मेरे मेरे याना धालः—मखु ! भी जुजु नर्क जन्म काः वन जुई, नर्क च्वपि ध्वाखा पाले तय्तनं, जित थें हे वं छ्योने टउँ टउँ ख्वता बजि नका सना जुई, अले इमिसं वईत बाकि तई मखु । अथे जुई वं, व जुजु हानं थन हे ल्याहां वई धकात्राशं ग्याना ख्वया च्वना । वई मखुत, वइ मखुत, ल्याहां वई मखुत, ग्याय् मत्ये । सच्छिगु गाडा सिंतया उनाः उना थाय् च्वंगु खरानि सहित चा नापं पाला वां छे क्ये धुनः ।

प्रगतिशील लेखक ज्वीगु इच्छा दुसा
“धर्मोदय” नाप मित्रता दयका दिसं ।

संदेश

छनु सुथे प्याहां वना । लाएकुली थ्येन । जिगु
मिखा ध्वाखाया न्होने यागु स्तम्भे लात । मने
विचार बल—थ्व गबले यागु ज्वी ? गुलि पुलां पुलांगु
खँ च्वया तःगु दै—। जि कथ्वीक सोया आख बांलाक
सीमदु । अले १५० दँ न्हापा यागु खँ च्वं वल । अन
भराय्ग्वगु लोहँ छगले १७ मू अने अनेगु भाषां आख
च्वयातगुनं खन । जि न्येना तयागु ला थ्व प्रतापमल्ल
जुजु यागु कीर्ति धका । अबलेयापि मनु तय्गु मन-
यागु अभिरुचि कीर्ति यागु विचार भलक च्वं वल ।
अले मने छगू थुस्स मिन । यदि व लोहँ जीवधारि
जुसाः जि न्येने “छंगु सृष्टि गबले जुल—छं जिमित
छुं संदेश हयागु दु ।”

जिगु मनयागु भावनासं लोहँ या जीव दु थें
जुल, अले छुं जित संदेश व्यू थें च्वन । लिपा जु
लिस्य जि स्पष्ट व लोहँनं धागु ताय दत—“हे मनु
काःल धैगु गबले हे छगु जक जुया च्वनि मखु । न्हूगु
धैगु नं छर्थु वै मखु, वःसां बुलूँ वै, सच्चिदं न्हापा व
आःयागु समय, कलि व सत्य, गुलि पाः, थौं व कन्हे
स्थिर मजु । अजुसां, न्हापा-न्हापा यागु समय स्वातु
मतु स्वा स्वां आयागु समय वया च्वन । न्हापा यागु
परिस्थिति चाल चलन व थौं कन्हे यागु समय यात
गथिं जागु सिखलं चिनातैतल—सीका का ! छं समय-
यात भिकेमासा समय यात निं म्हसीकि । जःग या
छुं विचार मयास्य संसा खालि पिने पिने जक पाइ,
दुनेला गथे भ्वाठगु खः अथे हे जुया च्वनि । उकि
दुने निसे भिकेमा । गजुली फसं कयां देःगले दुने छु
ज्वी । बिछायते स्व चालसं प्रथमयागु हत्यां अनयापि
मनु उलि मपा अः पाहे मपा, तर औद्योगिक क्रांति
गुलि पाकल । तसर्थ आ यापि मनु तयत बांलाक

म्हसिकेगु जुसा, छं इमिगु न्हापां निसेंयागु खं सीका
का । न्हापां निसें यागु छुं रंग, हि, भचा नं इमिके
मदै मखू, दै ।

अबसोच कि संदेश ला ताःहाक, तर मुख्य थुलिहे ।
विशेषतः पुलांगु छुं वस्तु न थुजागु हे संदेश जितबी,
न्हापा न्हापा यापि मनुतय्गु भलक केनि । व भलके
अभ उकिया नं न्हापा न्हापा यापि मनुतय्गु भलक
लवाक ज्याना च्वंगु खने दै । आयागु परिस्थिती भीपि
गथे थेन ? थ्व नं व लोहँतं पुरे याना विल ।

इतिहासयागु पौ फरं पुल, व बिचे २ यागु पौ
गुना सी मदै च्वंसां आपा सीदेके फुगु जुया च्वन
उकी पुलांगु चीजबीज सहायक जुल । इतिहास
थुलिठलि धैगु मरुसां कोशिश याना आपा हे ठवीके
फुगु जुया च्वन । वइतिहासे पौ आपा जुया वनि सिबे
भति २ जुया मवँ न्हि न्हि सिया न्हि न्हि उपो हे
जुयावना च्वन । व सफुलीं नेपाल-माता यागु रूप
कागु नं जीं खना । नेपालमाता, धाल-व सफुली भिंगु
पौ च्वं वःसा नेपाल-माता यागु चित्त अति प्रसन्न ।
गुलि २ मभिंग खँ च्वँ वई उलि २ कुरुप जुयावनि । व
सफुली, जित म्येगु छगु खँ न्यं कल “सो, जिके च्वं
वइगु खँ उवले तक भिंगु धाय् मते गुवले तक व खँ
मनु तेत भिकी मखु । दुनेन पिनेन भिकी मखु छुकिं
पिने २ जक पाकी व खँ जिगु म्हे सिसा कलमंजक च्व
नि, सो मद्या न वनेफु । छुकिं जगँ निसें भिकी व खँ
लुंया मसिं च्वनि, छुकिं जःगं निसे स्यंकी-जित कुरप
याना बी”

जित व्यूगु संदेश ला जिं कने धुन, तर सफुली
गुज्यागु मसीं म्नीसं च्वय् सेके माल थ्व खँ छिकपिसं
हे विचार याना सोया दी माल ।

अहिंसा

श्री नरेन्द्रनरसिंह, शाक्य

अहिंसाया शब्द निता दु । १) प्राणिहत्या (२) प्राणियात दुःख आदि मबीगु यातनं अहिंसा धका धाई । संसारे ततः धंगु धर्म; बौद्ध, हिन्दू, जैन, ईसाई, आदिपिसं अहिंसाया महत्व क्यना तःगु दु । स्वर्गीय महात्मा गान्धी जुं ध्वहे उपयोगिता खना अहिंसाया धर्म प्रचार यानाः दीगुलिं, अहिंसाया दूत धका संसारं मान्यता याकादिल । वसपोल यागु ज्ञान स्मृतियात सारा संसारं माने यानाः च्वन । उकें अहिंसाया बारे जिं छत्वाचा खँ च्वयतेना ।

बलवान मनुनं निर्वलम्ह मनुयात दुःख बिया च्वनीगु अवस्थाय्, मेम्ह बलवानम्ह मनुखं खनेसाथ वयागु मने करुणा दया वया निर्वलम्ह मनुयात दुःखं वचे याय्गु स्वई । वथेन्तुं म्नी मनुष्य जातिया छु खँ ? खिचां भौचित लिना यंकीगु अवस्थाय् भौचित गुलि कष्ट जुल ज्वी । ध्व खनीबले मती दुःख लुमना वई, वथेतु दुःख धैगु थयागु धका सीका मुयातनं दुःख कष्ट बी मत्यो धैगु सीकेमाः । अहिंसाया भावं हे चलाया दुःख जुया च्वंगु खनाः चलाया लिउ लिउ व्वाय् वना भगवान बुद्धं वयागु शरीरे च्वंगु बाण लिक्कया कष्ट शान्त याना बिज्यात । वसपोल बुद्धं हरेक प्राणीपित दुःख जुया च्वंगुया दुःखं मुक्त याना बिज्यात ।

अहिंसाया बारे प्रत्येक धर्मे थथे धयातःगु दु— भगवान बुद्धं धया बिज्यात छखे लहातिं सिनः तिका मेगु ल्हा ध्यना यंकुसानं क्रोध मजुसे प्रसन्न जुया च्वने फय्केमा । महात्मा गांधी धै दिल कि मुं मनुनं कठि प्रहारयात धासां नम्रता पूर्वक छिं सारे उपकार यात धका धाय् फय् की । जैन धर्मे धयातलिकि अहिंसा व्रत पालन याय् फय्की । प्राणि हत्या याय्गु

व उगु बिषये खँ लहाय्गु महापाप अज्यागु खँ व कर-पित दुःखज्वीगु ज्यायाय् मखु धैगु कल्पना याय् फय्की । ईसाई मतया संस्थापक महात्मा इसामसीहं धयावंगु दु कि मुनानं छंगु न्यतले छखे दाल धाःसा प्रसन्न पूर्वक धुखेनं दया दिसं धका धाय् फय्की । थथे प्रत्येक धर्मया महापुरुष पिसं धया बिज्यागु खः । हिन्दू धर्मया मुख्य “अहिंसा परमोधर्म” धका वेद वाक्य हे धया तःगु दु, तर अहिंसा धर्म तधंगु पुण्य खः धैगु सीक सीकं हिंसाया मार्गे वना च्वन । उकें म्नीसं बांलाक बिचायाना स्वय्मागु आवश्यक खनेदु । छाय् धासा हिंसा याय् मत्यो धका अहिंसा व्रत यागु उपदेश बिया बिज्यागु लोमका थौं हिंसा याय् गूली अप्रसर जुयाच्वन । ध्व म्नीगु भूल खः ।

विज्ञान तय्सं थौं थज्यागु विध्वंसक शस्त्र दय्कु-गुया नितिं क्षणभरे देश आदि ध्वंश याय् फयाच्वन । निरपराध मनु कीटपटङ्ग इत्यादिपिं द्वाले भत्राय् याय्धे जुया फूगु जुल । थुलिजक मखु म्नीसं केवल स्वार्थया-लागी पशु आदि हत्या याना परमार्थ धर्म धका अने अनेगु नाम तया गुठिगाना दय्का ततःधंगु देवालयस सहस्र पशु बलि बिया च्वंगु व हिं बाः वःगुलीं सारा भूमि हिं लथपथ जुय्का तःगु व बलि बीत हयातपीं पशुत हागु शब्द न्यना आकास गुं जायमान जुल । द्यो खुशी जुल धका थः खुशी जुया च्वंगु भयानक दृश्य म्नीगु मिखां खने दया च्वंगु दु । धात्थे ध्व कर्तव्य मनुष्य यागु धर्म मखु । थुगु भयानक दृश्य खनीबले जिगु मने छम्ह कवियागु श्लोक लुमना वल ।

अन्यस्थाने कृतपापं धर्मस्थाने विनश्यति
धर्मस्थाने कृतपापं वज्रलेख्यो भविष्यति ॥
अर्थात्—मेथाय् गनपापयात धासा, तीर्थस्थाने

वया धर्मयाय्वले पाप नाश ङ्वी । यदि तीर्थस्थाने हे पाप यात धासा उगु पाप बज् लेख समान । उगु पाप नाश ङ्वी फैमखु, धका धै तल । तर बौद्ध धर्म ग्रन्थं धैतल कि पाप कर्म यात धासा गनवना नं नाश ङ्वी मखु थमं यानागु पापभोगे याना हे जक कटेङ्वी ।

न्हापा ततःधंगु यज्ञ याना सहस्रों प्राणिया ङ्यू नाश याना जिं तधंगु यज्ञ याना धका मने हर्षा याई । तर अङ्योगु प्राण नाश ङ्वीगु यज्ञ याना मोक्षपद लाई मखु धका भगवान् बुद्धं कना विङ्यागु दु । धात्थे हे धाय्माल धासा हिंसाया कारणं संसार यात शाप लगे जुया च्वंगु खने दु । उकिं हिंसा कर्म मयासा संसार

कल्याण जुय् फै । अथेयानिंतिं भिंगुपुण्य क्षत्रे जन्म जुया च्वंपिं महानुभाव सज्जन पिसं अहिंसा धर्म यागु ब्रत पालन याना पुण्य प्राप्ती याय् फय्के माल । आजु बाङ्यापिसं यानावंगु कुलायन धर्म अर्थात् हिंसा अकर्तव्य याय्गु ङ्या तोता भिंगु कुलायन गृहस्थी धर्म च्वने माल । आजु बाङ्या याना वंगु थ्व हे धर्म तःधं धौगु उकेयागु सिद्धान्त मसीका खालि स्वार्थी जुया नियम पालन मयासे कुलायनं याना म्नीत पुण्य प्राप्त जुया उच्चमार्गे वने फै मखु । धर्मया सिद्धान्त अहिंसा हे उत्तम खः । सकसितं मित्र भाव खने माल ।

कुसंगतया फल

श्री “नागित”

“असेवना च बालानं पण्डितानञ्चसेवना ।

पूजा च पूजनीयानं एतं मंगल मुत्तमं ॥”

उपर्युक्त गाथा लोके अग्रजुपाविङ्याकःह्य श्री सम्यक्सम्बुद्धं आज्ञा जुया विङ्यागु जुल । गाथाया अर्थः—

“मूर्खजनपीं नाप संगत मयायेगु, पण्डितजनपीं नाप संगत यायेगु । पूजा याये योग्यपिन्तः पूजा यायेगु, थ्व थुली उत्तमगु मङ्गल ख ।”

थुगु बुद्धोपदेशानुसारं थुगु लोके नं परलोके नं सुख ङ्वीगु मार्गे वनेमाल । असत्पुरुषपीं तोता सत्पुरुष कल्याण मित्र पिनिगु सेवा संगत यानाः भीपिनि जक आश्रय कायमाल । असत्पुरुषपीं नाप संगत यानाः लाभ उठे जुल धका, मभीपीं नं भिपीं धका भालपा जुईपीं लोके देफू । उगु कार्य्य थुगु लोके लाभ जूसं तभी, थनं सिना वनेगु बखते प्यंगू अपाये जन्म कायेतः लं चायेकेगु थं हे खः ।

संसारे कल्याणमित्र पीं दुर्लभ । कल्याणमित्र धका उह्मेसितः धाई कि गुह्मेसिके शीलादि गुणधर्म

दर्ई, परोपकार यायेगु विचार दर्ई । हानं पापकर्म धाक्को मयाईह्य, कुशलकर्म जक बढेयाना यंकईह्यसितः नं कल्याणमित्र धाई । कल्याणमित्रपीं नाप संगत यात धवाएनं छचारुरं हानी जुयेफू ।

वनारस देशे दधिवाहन धयाह्य जुजु छह्य दुगु खः । व जुजु, छन्हु, मोल्हीतः खुसी वन । जुजु मोल्ही थाय् जालं प्यना तःगु जुया च्वन । जुजु मोल्हुया च्वंगु समये अँछग च्वीक हयाः जाले तक्केन । व अँया वर्ण लू थें बांला । उकिया स्वाद अतिकं हे साःगु जुया च्वन । जुजुं व अँ कयाः परिभोग यातः । ने धुंका अपू थःगु क्येवे पीके बिल । अँमा बुया वया निदं श्वदं दुगु समये अँ सया वल । थ्वथेजागु साःगु अँ म्येथां गन नं मदु धका मनुतेसं धयाहल । अर्थ धयाहःगु समये अँमायातः आपलं आदर सत्कार बढे जुल । चान्हे सिपाहित पातल । लः बीथा दुरु बीईगु जुयावल ।

अन दधिवाहन जुजुं मेपि जुजु पिन्तः अँ बीके छोईगु बखते, अँप्वी मुळुं सुयाः बिईगु जुया च्वन ।

म्येपि जुजुपिसं नं उगु अं नयाः थःपिनिगु क्येवे
 अंपु पीके बिल । अंपु पीधुंसं नसें दुरु बिया बिचा
 र्थाईगु जुयाच्चन । तर अंपु चुलिजाया वोगु मखु ।
 इमिसं आपलं सोचबिचार याना परिक्षा याना स्वगु
 बल्लते, जुजुं याःगु कारण सीकाः ; मनुद्धहेसितः
 दोळि दां घूस बियाः दधिवाहन जुजु याथाय् छ्या
 बिल । व, अन भीम्ह मनु थें च्वंक वनाः थःगु
 समर्थ कन । जुजु प्रसन्न जुयाः वयातः थःगु उद्याने
 ज्या याके बिल । वं नं जुजु यातः प्रसन्न याय्या
 निति अकाले स्वाह्नेका बिल । नानाप्रकारया फल
 सयेका बिल । सम्पूर्ण बगीचाए फलफूलं जायेका
 बिल अत्यन्त दर्शनीय याना बिल ।

जुजु न्हुवोह मालि खना अतिकं खुशी जुयाः
 पुलांहेसितः पिटना छोयाः वैतः क्येव भार बिल ।
 वयातः हे अनया नायो याना बिल ।

“आ धासा जि यथ्ये याय्गु मौका प्राप्त जुल”
 धका वं, अंमाया छ्वाखेरं नीमा (=नीब मा) पिना

बिल । नीमा तःमा जुया वोलिसे अंमाया कच्चा
 लिसे कच्चानं थिल, हाः हाः नं थिल । थुकथं थ्यूसैली
 प्राण समान प्रेम याना तःगु दधिवाहन जुजुया अंमा
 छु हे ख्येले मदया वन । अंनं खाइस्ये च्वना वनः ।

थुकें खनेदत कि मभिपिं नाप संगत याये मत्यो
 धैगु । द्याये धाःसा आपायसकं साःगु अं खाय्गु
 नीमा लिसे मिले जू बले साःगु भिगु रस अनवं थनवं
 मदया वन । उकिया निति मभिपिं लिसे संगत जल
 धाय्वं भिपिनिगु गुण नं तना वनेफु । दधिवाहन जुजुं
 भिजुया वोह मनु यातः बांलाक परिक्षा मयासे “थ्व
 मनु भिह्व खः” धका संगत यात । आखिरे व मनु
 यागु मभिगु गति यानाः अन्तस थः मं नं आपालं
 दुःख, ताप, कष्ट हरेस नयेमाल । उकिया निति लोक
 वासी सकलसिनं दुर्जन, असत्पुरुषपिं नाप संगत
 मयास्य कल्याणसत्पुरुष पिनिगु सत् संगत यानाः,
 संसार दुःखं छुटे जुईगु आर्य्य अष्टाङ्गि रुमार्गं वने माल ।
 सकल प्राणिपिं सुखी ज्वीमा !!

प्रेस

धात्थं जिगु छुं विचार मदु ला,
 जिके कल्पना व्वी मखुला ?
 गुलि गुलि भावं जाःगु ग्रन्थ नं
 व्वीका च्वनागु जि मखुला ?
 गुलिखे आखः जिगु प्वाथे दु,
 खिमिला थें हाकुगु मस नं,
 अयनं मुकतं थःम्ह धका जि
 छुयाय् मचा छम्ह व्वीक्य मनं ।
 लेखक-मिजनं योथाय् व्यूज्वो,
 न्ह्यपु चुलाः न्हू न्हू रचना,
 प्रेसं प्याहाँ वय्वं लोकं
 ‘धाइ फलानाया रचना ।’
 कष्ट, व्यथा गुलि सहयाय् माःजि
 ‘कम्पोजि, डिस्पोजि’ या,

श्री चित्तधर ‘हृदय’

खल बल ज्वोतिनि हानं गुलि गुलि
 फय् फी न्ह्यानाः ‘मेसिन’ या ।
 प्रजातन्त्रया समानता हँ
 मिसा मिजं आः उत्थें हँ,
 जागिर, ज्याय् खँय, सभा समाजे
 न्ह्याथासं हे समान हँ ।
 किन्तु छुयाय् गो आः नं अबला
 छपा खाना खत्रया च्वनां
 थःगु योथ्य छुं मदु आः नं ला
 पुलांगु अंनं तःनि पनाः ।
 उकिं प्रेस, लेखकपिं जानाः
 च्वनाः निथ्वः नं इता-थिता
 न्हूस्त्रीकय फुसा न्ह्याइ
 प्रिन्टी-जीवन-रेल सदा ।

मचा खाचा

करुणा

श्री शुभरत्न तुलाधर

नेपा गाथा छगू गांचाय्, अत्यन्त करुणावानम्ह
ज्योति धैम्ह छम्ह दु, छम्हु, व ज्योति, छगू ज्याय्
नगरपाख्य वोंबले, नगर यापी हुल्यात, २-३ म्ह
मुनावया, ज्योतियात वै गिजेयाय्थ्ये गिजेयात,
इपी, मध्ये गणेश धाम्हे स्यां, निथु स्वथु दाया बिस्युं
नं वन । गणेशं दाःसां, ज्योतीं छुंमया, सह याना-
गुया सहःश्रगुणधका, सुं क सह यानाः सरासर थः
गु लं लिना वन । छन्दुया दिनें गणेश धैम्ह, वहे ज्यो-
तिविनिगु गामे, वनेमाल, तर गणेशया मने, सङ्खा-
माको दु, ज्योतींछुंयाई ला धका, असां ज्योतियात,
थमंदाया छोयागु लुमंका, सरासर ववों, ज्योतियागु

गामे थ्यन गणेश गामे दुने थ्यनेवों, भचा व्वां व्वां
पला छिना वन । ववोंछुजुया, गयजुया मस्यु, एकदम्
भवाकभोसू वन । दनावयमफुत, तर ज्योतीयाछे नं
अनहे जुयाच्वनःकाचाकाचां प्पाहांवया ज्योतींस्ववल,
तर खाखनेवों, थःत दायाहःम्ह सत्रु घका लुमन,
लुमंसां विपतिस धैर्य सहरा धका, निम्ह स्वम्ह पा-
सापिं ग्वाहालि पत्रना, गणेशयात, सतः चाय तयेयं
कल, अले तुरन्त गणेश यागु छे नं खबर छोयाविल,
उकीं अनगामे च्वंपिसं, ज्योतियात सापहेयो, ज्योतिनं-
सापहे भिं, धात्थे हेकरुणावान म्हमनू खः ।

विनोद

सुरेन्द्र—छं छाय् मोहन यात ख्वेकागु ?
रमेश—ख्वेकागु मखु मिखां लः प्याहां वेकागु का ।

x x x

व्वाम्ह—छंत जि तास् म्हिते मते धका धयागु
मखुला ?

काय्म्ह—म्हितागु मखु वाः ! सःला-मसलाः
धका म्हिता सोयागु का

x x x

गुरु—काल (Tense) गुलि प्रकार यागु दु
राम ?

राम—प्यता प्रकार यागु दु ।

गुरु—छुछु ?

राम—वतमान काल, भूतकाल, भविष्यत् काल
व मृत्यु काल ।

x x x

श्याम—हिन्दी भाषं आईए (वाः) धागु छु हां ?
रत्न—कारेज !

x x x

(छम्ह पाठशाला याम्हे मचां चुरस त्वना च्वंगु
खना वया पासां वैत धाल) ।

पासा—हे पासा ! छाय् चुरस त्वनागु ? स्कूले
ऐला-ध्व, चूरस ईत्यादि मादक वस्तु त्वने मज्य
धकाः सेनागु लोमन ला ? आमथा बेसीं जा स्कूले
सकसिनं खंक त्वंसान जिउनी, छाय् मखँक त्वना
च्वनागु ?

मचा—गुरु खन धाय्वा लाका त्वनि धका
का ।

—बेखारत्न शाक्य ।

आषाढ पुनि

श्री चैतन्य मुनि वज्राचार्य

गौतम धार्याका जन्म ङ्गी न्ह्यो वसपोल न्हापा सुमेव धैम्ह तपस्वी खः । सुमेध तपस्वी दीपङ्कर भगवानया पाले हे जीवन मुक्त ङ्गी फुगु, महाजन सेवा या लागी थःगु जीवन मुक्तिनं वांछ्या बुद्धत्व हे प्रार्थना याना विज्यात । जन्म जन्मान्तरे दशपारमिता पुरेयाय् धुनेवं वसपोलं तुषित देव लोके जन्मकया विज्यात । छन्हु जगतया हित याय्त बुद्धधायेका जम्बुद्वीपे (भारते) जन्म काः वनेगुया वारे थथे विचाः याना विज्यात :—

ङ्गीमा । थ्र न्यातां विचाः याना विज्याबले ठीक जुया च्वन ।

उगु बलते जम्बुद्वीपे (भारते) कपिलवस्तु नगरे आषाढ पुनि खुनु तच्चरतं उत्सव माने याईगु जुया च्वन । व नगरया नरेश शुद्रोदनया महारानी महा-माया देवी उत्सव माने याय्त न्हेनु न्ह्यवं निसै माला गन्धं सुशोभित जुया च्वन । आषाढ (पुनिखुनु) प्रातः काल ङ्गीवं महामाया देवी सुगन्धित जलं स्नानं यानाः प्यंगुलाखया दान बिल । उपोसथ व्रतया नियम प्रहण याना, सु-अलंकृत शयनागारे, बांछागु पलंगे ग्वतुला आराम काल । चान्हे न्ह्यले वं छगु आश्चर्यंगु थव स्वप्न खन :—

“काल, दीप, देश, कुल व मांया आयु थव न्यागु ठीक जूछा मजूछा” धका । काल, मनूतय् आयु दोछि न्यास दं दई बले हानं सच्छि, चेदं ष्वे मनूतय् आयु ङ्गीबले, भगवान् बुद्ध जन्म जुया विज्याई मखु । दोछि दं न्यास दं आयु दई बले मनूनसै सीमा धैगु सीमखु, अनित्य दुःख व बुढा ङ्गीमा धैगु नं सीमखु विचार शक्तिनं दई मखु । सच्छि चय्दं क्रे आयु ङ्गीबले कलेश उत्सन्न ङ्गीगु अवस्था, धर्म धैगु मती तथा तय् फैमखु । लखे ध्वः साले थें, दीप, लोके प्यंगु दीप दु । बुद्ध धाक्त्र जम्बु द्वीपे जक जन्म कया विज्याईगु । देश, जम्बुद्वीपला थपाय् धंगु । बास याय् लाय्कगु प्रदेश गन धका विचाःयाना मध्य जम्बु दीप (मध्य भारत) ज्य धका विचा याना विज्यात । कुल, वैश्य व शुद्र वंशे बुद्ध जन्म मजू, लोक मान्य ब्राह्मण क्षत्रिय कुले जन्म ङ्गीमा । थौं कन्हे मनुष्य लोके क्षत्रिय वंश हे लोक मान्य जू । अतः जि थ्रहे कुले जन्म काः वने । मांया आयु बुद्धया मां ङ्गीम्ह चंचल मजूम्ह, मदिरा सेवन मयाईम्ह, सदाचारीम्ह बोधिसत्व जन्म जुया न्हेनु तक जक आयु दुम्ह

बोधिसत्व श्वेत वर्णम्ह बांछाम्ह किसि जुया स्वथं तुयुगु पळेस्वां ङ्गना, मधुर नाद यानाः, माता या शय्या स्वचाःचाहुला घौपलब लिपा मानो व किसि माहामायाया जवलहाया याकु फाया द्वाहीं बंगु थें जुल । थुगु प्रकारं बोधिसत्व माया देवीया गर्भे प्रवेश जूगु दिन नं थौंहे थें जागु आषाढ पुनि खुनु खः ।

क्रमशः भिक्षा पूर्ण ङ्गीवं वैशाख पुनि खुनु जन्म जुल । शुक्रपक्षया चन्द्रमा बढे जूथें, राजकुमार न्हिया न्हियं बढे जुजुं पूर्ण जवानि अवस्थाय् थयन । राज ऐश्वर्यया लोभ मयासे, कलाकाय् धका माया मयासे फुक्क तोता तपो वन वंगु दिन नं थ्रहे आषाढ पुन्ही खुनु खः ।

थ्रहेदिने थः थमं थःगु तलवारं सँखाना बुद्धत्व प्राप्तयाय्या निति दुष्कर साधना याय्गु विचाः याना निराहारं च्वनेगु थालेयात ।

छन्हु बोधि सत्वया मने बलकि थ्र दुष्कर तपस्या

बुद्धत्व प्राप्ति या लागि उचितगु मार्ग मखु । अनं लिपा
आहारसेवन यांना विज्यात । अनं लिपा यथार्थ
अवबोधया ज्ञान दय्वं वैशाख पुनि खुनु बुद्धत्व प्राप्त
यांना विज्यात । वहे ज्ञानः अथवा चतुरार्य सत्य
धर्म आषाढ पुनि खुनु बनारसया लिक सारनाथे थ्यंक

विज्याना पञ्चवर्गीय प्रमुख करोडं देवब्रह्मा पित्त धम
चक्र प्रवर्तन सूत्र देशना यांना विज्यागु नं थवहे दिने
खः । उपदेश गुरुं शिष्य पित्त वी । थवहे कारणं
यांना आषाढ पुनियात थौं कन्है तर्क गुरु-पुनि धका
धैतःगुदु ।

बौद्धधर्म छगू समधर्म खः

— श्री कुलधर्म रत्न

बुद्ध संवत् २४६६-स्वांया पुनि (वैशाख
पूर्णिमा) या आनन्द कुटीस उत्सव उपल-
क्षस—स्वागताध्यक्ष श्री कुलधर्मरत्न, एम्, ए,
(कमस), बी, एलया बक्तव्य ।

थौं भिसं प्रजातंत्रया वातावरणस थव स्वरुयरनं
पवित्रगु—भगवान बुद्धया जन्म, बोधिज्ञान व निर्वा-
णपद प्राप्तयांनाः विज्याःगु शुभदिनया वार्षिकोत्सव
याय् दुगु अतिकं हर्षया खँ खः । थगुने निसं प्रजातंत्र
सर्कार दँसेलि वैशाख पूर्णिमाया दिन सार्वजनिक
अर्थात् सर्कारी छुट्टी (गजेतेइ होली डे) यांना व्यू-
गुलि थव उत्सव सकसिनं माने याय्त भन हे छिन —
सकसिनं निसंकोचं माने याय् दत । प्रजातन्त्रया
राज्य काय्म जुसेली नेपालस स्वांया पुनिया थव
निगुगु (दोस्रा) वार्षिकोत्सव जुल ।

थ नेपाल देश बुद्ध भगवानया जन्मभूमि जुलसां
थव हे देशस प्रजातन्त्र राज्य काय्म जुय न्ह्यः थन
बौद्धपित्त न्हापाया तन्त्र सर्कारिं आपालं सास्तो याये
धुं कुगु खः । बौद्धभिसं थःगु धर्म अनुसार भिक्षु जुया
व धर्म प्रचार याःपित्त देशं पित्तिना छोट, गुगुं
बखते बौद्धया गुणया भजन तथा बुद्ध धर्मया बारे
भजन याःपि भजन-खरुः तय्त नापं मुदा चले यांना
भजन हे बन्द यांना व्युगु न दु ।

तर लय् तायगु (हर्षयागु) खँ खः कि म्नी वैधा-

निक नायक जुजु महाराजाधिराज व उत्तर-दायी मंत्री
मण्डल नं संचालन याःगु प्रजानन्त्रात्मक राज गुरु
जुसेली प्रजातंत्रया मौलिक अधिकार अनुसार भीत
वाक् स्वतंत्रता व धार्मिक-स्वतंत्रता हासिल जुगुलि
आ म्नी सकल सिनं थः थःगु मत व धर्म स्वतंत्रता
पूर्वक माने याये खन । थुकिया लागि म्नी प्रजातंत्रीक
सर्कारयात कृतज्ञ मजुसें मफुगु जुल ।

धार्थे धाय् माल धासा बौद्धधर्म हे छगू प्रजा-
तंत्रात्मक धर्म ख ।-कारण छु अथवा छाप धालसा—
१—बौद्ध-धर्म छगू सम-धर्म खः

(क)— थःगु हे शक्ती, मेहनत् व अन्वेषणं यांनाः
एक चित्तगु ध्यानं यांनाः दर्शन-शास्त्रं यांना व-थःगु
हे जीवनकालस सम्पूर्णता बोधिज्ञान व निर्वाण पद
कया विज्याम्ह व सत्यया विचार-पूर्वक घोषणा
यांना बुद्ध धर्मया जग दय्का बल्लाका विज्याम्ह सित
हे बौद्धभिसं बुद्ध धका मानेयात । खँ ला स्वांया पुनि
या उत्सवं हे प्रत्यक्षया ।

(ख) सुं हे मनु नं बौद्ध जुये न्ह्या धावःसा थःगु
हे स्वतंत्र निर्णय नं जुय् ज्यु जुय् फू । जन्म राष्ट्रियता
(देश), जाति, संस्कार अथवा कानूनं बंधने तैगु
किसिमं यागु छुं विधि बौद्ध जुइगु वा दय्कैगु मखु ।
कारण बौद्ध धर्म न राज-धर्मया शक्तिया भरस न
देवदूत पिनिगु समूह अथवा धर्माध्यापक तय्गु प्रभुत्व
या आधारस हे च्वनी । बुद्धया उपदेश अनुसार

जीविका चले याइपिं मनु तयत् हे बौद्ध धाई—चाहे व छुं बौद्धपरिषद्द्या सदस्य खय्मा वा मखय्मा ।

२—बौद्ध-धर्मस धर्मचक्र प्रवर्तन व धर्म-शासन याना बिज्याकिपिनिगु बौद्ध भिक्षु संघ हे नं छगू लोक तांत्रिक सभा खः । थ्वखँ सङ्घया नियमं बाँलाक हे खने दु—

(क)—संसार यात त्याग याना निर्वाण पदया लें व सिद्धि मार्ग सयंकेंगु अष्टशोळ या अभ्यास यानाः उकिया फल प्राप्त याय् धुं कुपि बुद्धया धात्थें हे शिष्य तथा अनुयायी भिक्षु पिनिगु संघ यात हे बौद्ध धर्मया संघ धकाः माने याईगु जुयाः च्वन ।

(ख)—च्वसं “(क)” स च्वया थें जापिं तथा च्वस धयातःगु संघे दुहाँ वनेगु नियम दय्का तःगु प्रतिबन्ध मुक्त जूपिं थजपिं मनुत सकलें संघे दुहाँ वनेज्यु । जाति, वर्ण, वर्ग, तथा लिङ्गया भेद् छुं थुकि तई मखु । अर्थात् क्वे च्वया तःपित जक संघे दुकाई मखु ।

प्रतिबन्ध—(अ) पुने यःग व मलाईगु ल्वेया रोगी त ।

(आ) मां बौ अथवा संरक्षक पिनिगु खिकृति मफापिं ना बालक त ।

(इ) सर्कारपत्तीं मुद्दा याना तःगुलि निर्दोष थहरे मजुपिं वा दोषि ठहरे जूसा उकिया सजाय मुक्त अथवा पूरा याय् मधुं कुपिं

(ई) कटः पिनिगु साहु पुले मफुपिं असामीत ।

(उ) सर्कारो नोकरीस च्वँ तल्ले-जङ्गी बानिजा-मती कर्मचारीपिं ।

(ऊ) साप हे तःतःधंगु महापाप याःपिं ।

३—बौद्ध मार्गीतय मेमेगु मतयापिन्त व्यवहार खने दुकि बौद्ध धर्म विश्व धर्म खः कारण बौद्धपिसं :—

१—फुक जाति, राष्ट्र (देश), धर्मयापिं मनु तेत थःहे दाजु-किजा तता-केहें थें सम्फे जू ।

२—मेमेगु मत यागु नं सत्कारयाः ।

३—धर्मया कलहयात त्याग याः ।

४—बौद्ध धर्मया सम्पूर्ण सहन-शीलता मेव प्रति नं पालन याः ।

५—बौद्ध धर्मया प्रचारयालागी गबलें हे रक्तपात याःगु मदु ।

६—बुद्ध धर्मया प्रभुत्व जुय् धुकां नं गबलें हे बौद्ध धर्मी पिसं मेमेगु मतया पिन्त अत्याचार याःगु मदु । धर्मपदे ला थथे धवा खंक हे उपदेश बियाः तःगु दु—“सहनशीलता व क्षमाशीलता हे परम तप खः ।

४—बौद्ध-धर्मया लक्ष गथे “बहुजन हिताय” अर्थात् आपासिया हित खः अथे हे प्रजातन्त्रया लक्ष नं अपाल सियाहित हे खः । भगवान बुद्धं आज्ञा दय्कुगु दु—“भिक्षुपिं, आपासिया हितया लागि, आपासिया सुखयालागी भ्रमण याहुँने.....” (महावग्ग विनय पिटक १)

५—बौद्ध-धर्म जातया मखुकि ज्या यात हे प्रधानता बिया तःगुदु ।

भगवान बुद्धं आज्ञा जूगु दु—“जन्म (जात) मखुकी कर्म (ज्या) हे प्रधान (मुख्य).....गुम्ह मनु बिद्या व आचरणं युक्त म्ह खः व मन्हु घःव मनुपिनि मध्ये श्रेष्ठ (भिं) म्ह खः” (अगब्ब सुत्त)

च्वे खने दुगु कारणं बौद्ध-धर्म व प्रजातन्त्र या प्रगति अभिन्न अर्थात् छगू हे किसिम् यागु जुवगुलि थ्व बुद्धया जन्म भूमिस बौद्ध-धर्म व प्रजातन्त्रया प्रगति आवंली नाप नापं जुजुं न्ह्य ज्याना बनि धयागु आशा याना । अथे हे तुं संसार गरे जुयेमाः ! जय जगत प्राणीया !! जय नेपाल !!!

सम्पादकीय—

द्वयविचार

क्रान्ति धैरु सुयाजक्यै। क्रान्तिया इच्छा याईपिनं
सुजक्यै। तर क्रान्ति शब्दया चर्चा थौंमिहग जक
जुया च्वंगु मखु। न्हापानिसै जुया वै च्वंगु खने दु।
गथे मानव समाज्य बुद्धिया विकास जुया वःलिसे
शान्ति शब्दया चर्चा जुयाः वःगु खः वथेन्तुं शान्ति
या निरिति क्रान्तिया चर्चा जुया वःगु खने दु।

छम्ह साहित्यया बारे क्रान्ति यायूत खँलहाना
च्वन। छम्ह समाज क्रान्ति यायूत कष्टसिया च्वन।
छम्ह कला क्रान्ति यायूत उत्साह याना च्वन। एवं
प्रकारं क्रान्तिया युगे मानव संहति परमानु वेगं प्रगति
शील जुया च्वंगु अवस्थाय् भीसं छुयाय् माल ? यदि
कोपि बौद्ध धै च्वंपि खःसा भीसं अवश्य बौद्धधर्म सर्व-
साधारण रूपं यथास्थाने तयूत क्रान्ति यायू माला
च्वन। सर्वसाधारणगु निर्मलगु बौद्ध दर्शन मिथ्या
मत्तं व दन्तकथां मिश्र जुया वै च्वंगुलि थुकिनं हाकुगु
ती दै च्वन। थये लयाक ज्यागुलि गुलि गुलि बौद्ध
तयूसं अबौद्ध ज्या याना च्वन। उकँहे भीसं बौद्धधर्म
परकीय आक्रमस्यना च्वंगु ल्हनेत अथवा यथास्थाने
तयूत क्रान्ति यायू माला च्वन। लासा क्रान्तियाय-
माला च्वन धाय् मात्रं थुकि खः खतं विचार मयासे
अःखतं विचार याना भ्रान्ति ज्वीकु।

(स्यना च्वंगु व्यवस्था व धर्म सुधार यायूगु प्रत्येक
व्यक्तिया कर्तव्य खः। पुलांगु व्यवस्था एकदम आमूल
परिवर्तन यायूगु व नवीन व्यवस्था कायम यायूगु
क्रान्ति खः, तर परे ज्वीगु अवस्थाय् क्रान्ति यायूगु
अपराध मखुकि कर्तव्य खः। मेमेगु व्यवस्थाया बारे
क्रान्ति खँ लहायूगु जिमिके अधिकार मदुसा, धर्मया
बारे जा थाय् दु धैगु जिमिगु विचार खः।
धर्मया परमार्थ छु ? उद्देश्य छु ? उद्देश्य थव किः—

मानव मात्रया उन्नति कामना तथा विश्व भातृत्वया
प्रचार यायूगु। धर्मया नामे द्वेष, समाज विषमता
तथा हिंसाया प्रचारयात धासा उपि धर्म अनुयायी
ज्वीमखु कि परम शत्रु ज्वी। समाज शत्रु ज्वी।

बौद्ध धर्म मिथ्या मत यात थाय् मदु। बलि-बिलि
याग-होम, आदिया खँ थुकि मदु। विश्वासया मखुसा
सदाकालिक नकँ छ्या बी धका ख्याईम्ह द्यो थुकी
मदु। थुगु चर्यापुरे मयात धाय्वं वज्रनरके वती
धाईपि आचार्य पिनं मदु।

मूर्ति दयूका उक्रियात जक वन्दनामान याना
प्रार्थना यानागुलि सुखलाभ तथा दुःखमुक्त ज्वीकु धैगु
बौद्धधर्म कना मत। तर थौं कन्हे जक खने दया च्वन।

सर्वज्ञ बुद्धया धातु अन्तर्गतयासे निर्माण याना
तःगु चैत्य प्रतिमा आदि यात नमस्कार याना पूजा
यायूगुला भगवान् बुद्ध छम्ह महानम्ह असाधारणम्ह
व्यक्ति खः। वसपोलया गुण सहिमा लुमंका चित्त प्रीति
याना वसपोलयायें श्रेष्ठगु जीवन बिते यायूगु आशां
खः। वसपोलयागु रूप खने मात्रं चित्त शान्ति दु।
उलि जक सिवाय् अप्राणिकगु धातुं आशीर्वाद लाभ
यायूगु विचारं मखु। “अत्ताहि अत्तनो नाथो
कोहिनाथो परोसिया” थःत थःहे स्वामी अथवा
थःम्ह स्वामी थःहे सिवाय् मेपि सुं स्वामि मदु, धका
भगवान् बुद्धं उपदेश याना विज्यागु श्रेष्ठगु (ओवाद
खः।

धर्म धैगु म्पेगु फुक वस्तु थेन्तु अनित्यगु वस्तु
खः। धर्म सम्पादकया ज्वाल उगु धर्म च्वंगु सारार्थ
जक प्रकाश यायूगु खः। उम्हहे शास्ताया पालें दै
वचंपि श्रावक तयूसं उगु हे सारार्थ आश्रित यासे उगु
परमार्थ फरक मजूकिसिमं धर्म म्मं उन्नति यायो।

बौद्ध धर्म त्रिपिटक मात्रं जक सम्पूर्ण ज्वी धैगु विचार व ग्रन्थ प्रमाण ज्वना च्वनेगु अल्प बुद्धि खः । अथवा बुद्धिवादी थहरे ज्वी मखु । बौद्धधर्म छगूधारं जक स्वेमागु गबलें अवस्थानुकुलं हिलिगु किसिमं दय्का तःगु मखु धैच्वं च्वं ज्यां हीका च्वं पिनं दै च्वन । अपि धार्थ्यं धर्मप्रेमीपिं ज्वीला ?

बौद्ध धर्म गबलें छथासं कुरेजुया मच्वं । थ्व खं त्रिपिटकं साद्धि व्यू. त्रिपिटक छखेहेति, विनय पिटकं

समाचार—

भोजपुरे बुद्धजयन्ति

बु० सं० २४६६ वैशाख स्वांया पुनि खुनु भोजपुरे शाक्यमुनि बौद्ध संघया पालें धुम-धर्म बुद्ध जयन्ति समारोह जुल ।

पुनि खुनु न्हापनं स्थानीय शाक्यमुनि विहारे उपासकोपासिकापिं मुखेलि भिक्षु शाक्यानन्द जुं शील प्रदान याना विज्यात । बुद्ध पूजां लिपा भिक्षु विवेका नन्दं उपस्थित जनता तयूत धर्मोपदेश विद्या विज्यात ।

१२॥ बजे रथयात्रा शुरू जुल । “बुद्धया शरण वनेहे माः” धैगु शब्दं आकाश गुं जाय मान जुल । थाय् थासे बौद्ध धर्माय् ब्वोया च्वन । श्रद्धालु जनपिसं यात्रि तयूत सर्वत त्वंका परोपकार याना दिल ।

३॥ बजे जिल्लाया गवनेर गम्भीर ध्वजया सभा पतीत्वे सावें जनिक सभाजुल । पंचशील प्रार्थनां सभाया ज्या शुरू जुल । भिक्षु शाक्यानन्द जुं भाषण बिस्य धैविज्यात-मन्दिर-मन्दीरे प्राण वध मयाय्केगु सकारं प्रयत्न याय्मा धैगु स्पष्टीकरण यास्य रूस आदि सभ्य देशेथे भीथाय् चिकित्सा आदि प्रबन्ध बांलाकेगु सरकारं याकनं कोशीश याय्मा धका धै विज्यात ।

विद्योदय हाईस्कूलया मंत्री, खड्ग बहादुर कार्की

जक गाः । थ्व हे थन विशिष्टगु लक्षण खः । धर्मया नामं उदर पोषण याना दुर्गन्ध फैले याना च्वंपिं नाप हे क्रान्ति याय् माला च्वन । थथे हे बौद्ध धर्म यथा स्थाने तयूत ज्वीमा आ वैगु सितम्बर महीनाय् विश्व बौद्ध सम्मेलन याय् त्यंगु । थुगु सम्मेलने नेपालनं नं थाय् अवश्य काय्मा, साथ साथे थुगु वारे चर्चा नं याय्मा । अले धासा लोक क्रान्ति कम ज्वी ।

भाषण यास्य हिंसा धैगु प्राण काय्गु जकनं मखु । काय, वाक, चित्तं मेपिन्त स्थंकेत स्वेगुनं हिंसाहे खः । थौं यागु विश्वे बुद्धया शान्तिमय उपदेशानुसारं वंसा हे सकसितं कल्याण ज्वी धैदिल ।

नेपाल प्रजा परिषदया कर्मठ कार्यकर्ता श्रीगोविन्द प्रसाद शर्माजुं धर्म धैगु प्राणिमात्रैत कल्याण ज्वीगु ज्या याना खः । केवल जाकिं पुज्याना जक ज्यूगु मखु । सामन्त तयूसं वास्तविक धर्म निम्न वर्गया समाजे फैले याके मखु । थ्व खं राणा सरकारया पालाय् थन टक्सारे च्वंपिं बौद्ध तयूत बुद्ध धर्म प्रचार यात धका दुःख व्यूगु न्हाःने सं च्वंगु उदाहरण खः । धर्मया ढोंग रचैयाना स्वार्थसिद्धयाय्गु आपा सिया बानि ज्वी धुंकल । उकिं धर्म धका धोदुगुलि याकनं विश्वास याय् मज्यू । अहिंसा धका सुंक च्वना जकनं मज्यू । मखुगु अयुक्ति ज्याय् विरोधिनं ज्वीगु धर्म हे खः ।

वेकनं भाषण यायां थथेनं धै दिलकि— धार्मिक, सामाजिक, व राजनैतिक उन्नती यायूत भीपिं सकलें संघठित ज्वी फसाहे जक संघया शरणे वनापिं ज्वी धका ।

भिक्षु विवेकानन्दजुं भगवान बुद्धया संक्षिप्त जीवनी व्थाख्यान याना विज्यात ।

श्री ज्ञानेन्द्रजुं भाषणयासे भोजपुर थें ज्यागु गामे थपाय्चवं बाँलाक बुद्ध जयन्ति माने यागु खनाः जितः अत्यन्त हर्ष जुल । हिन्दु धर्म तःधं चीधंया भाव आपा जूगुलि याना विश्वे फैले ज्वी मः । बुद्ध धर्म समानताया भाव दुगुलि संसारे व्यापकरूप फैले जुया च्वन धका धैदिल । ज्ञानेन्द्रजुं थथेनं धैदिलकि बुद्ध धर्म प्रचार याय्त नेपाली भिक्षुपिसं बर्मा लंकाय् थें शिक्षा सम्बन्धी ज्याय् लहा तय् फय्के माः ।

अनंलि अनागारिका सुशीलां भाषणयास्य सिद्धार्थ या नापं जन्म जूपिं मध्य यशोधरानं छम्ह खः । बौद्ध स्त्री समाजे यशोवरां अवश्यं अद्वितीय स्थान कागु दु धाय्मा धैगु वसपोलं स्त्री समाजया आर्य महिला पिंगु प्रशंसनीय कार्यया ठ्याख्यान याना बिज्यासे तता क्यहें पिनत शिक्षा बीगु ज्याय् मां अबु पिसनं काय्पिनत सुविधा व्यूथें बी फय्के माः धका धै बिज्यात ।

विद्योदय हार्डस्कूलया हेडमास्टर राम वहादुर चौधरी भाषण यास्य थथे धैदिल— सुं पुण्यात्मापिंगु जन्मोत्सव माने याय्गु नापं वसपोलपिंगु वपदेशानुसारं वनेगु म्नीगु परम कर्तव्य खः ।

अनंलि शाक्यमुनि बौद्ध संघया पाखें, संघया उरसभापति लालधनशाक्यजुं भाषण यास्य बुद्धजन्म, बुद्धत्वप्राप्ति, परिनिर्वाण या उपलक्ष्ये थ्व उत्सव म्नीसं माने याना च्वना । आपालं विद्वान पिनि भनाइ दु थौं यागु विश्वे बुद्धया अहिंस त्मक शान्ति उपदेशानुसारं चले जूसा हे जक शान्ति ज्वी, थथेनं धै बिज्यात बुद्धं जातीय व्यवस्थायात थःगु धर्म थाय् मध्य । बहुजन हितार्थ बुद्धं थःगु फुक वैभव तोतल । थौं सुधार वादित छमू फुसलगु नेता पदया लागी लवाना च्वनि, थ्व गुलित सुखु मदुगु खँ खः । अन्तस लालधन शाक्य संघया पाखें उपस्थित जनता तय्त धन्यवाद बी धुनेवं सभापति महोदयं भाषण याना

दिल । वेक थःगु अध्ययन समय बर्माय च्वना दीम्ह जूया निंति बर्माया बौद्धतय्गु श्रद्धाया खंकना दिल बर्माय सच्छिम्हे गुई न्याम्ह बौद्ध धर्मावलम्बीत खः धर्मया लागीं अन च्वंपिं बौद्धतय् पूरा संगठन दु ।

वेकनं थय्नं धै दिल म्नीगु नेपा देशे तःम्ह जुजु पिसं हमला यातनं म्नीपिं स्वतन्त्रहे जुया च्वना । आजक छाय् मेपिनि गुलाम ज्वी ? म्नीगु देश थ नेव कःने च्वंपिनि साला काय्गु थाय् याय्त सना च्वन । उकिं म्नीसं सतर्क जुया थःगु देश व स्वतन्त्र यात रक्षा याय्त प्राण दतले कोशिश याय्माः । अन्तस वेकनं अन उपस्थित जूपिं सकसितं धन्यवाद बिया दिल ।

बुटौले बुद्ध जयन्ति

२४६६ बुद्धसम्बत् वैशाख स्वांयापुनिया महोत्सव बुटौले पद्म चैत्य विहारस--भिक्षु अगगधम्मया प्रधानत्वे बाँलाकहे सिधल । ८ मई खुनु गिलान प्रत्यय पूजा याना ज्ञानमाला भजनयाना जाग्राम च्वना ६ मई खुनु बुद्धपूजा आदि याना भिक्षु अगगधम्मजुं सार गर्भितगु धर्मोपदेश याना बिज्यात ।

न्हिने ४॥ बजे बुटौल कांग्रेस कमेटिया सभापति श्री सूर्यलाल जुया सभापतित्वे सार्वजनिक सभाजुल । सभा स भिक्षु अगगधम्म, मा० लक्षिम प्रसाद, पुस्तकालयया सभापति श्री बाबुलाल ओमशंकर, मुनिलाल, बुद्धिमान, देवी घोष । महिला पाखें कु० रेशम कुमारी, कु० कुशुमकुमारी रुक्मिणी देवी, कु० ज्ञानकुमारी, कु० हर्ष शोभा श्री मति पूर्ण लक्षिम पिसं बुद्धया ओजस्वी पूर्णगु भाषण याना दिल ।

बःनि गिलान प्रत्यय पूजा याना ८॥ बजे बुद्ध मुर्ति या खः नाप जलूस प्यहाँ वल । उगु जुलूसे प्यसलं मयाक जनतापिं सहभागी जूवःगुलि अत्यन्त महत्वपूर्ण ज्वीक बुद्ध जयन्ति समारोह जूगु जुल । बुद्ध जयन्तिया निंति चन्दा १५० मयाक प्राप्त जूगु दु ।

तान्सेने बुद्ध जयन्ति

थुडसि वैशाख पुनिखनु पाल्पातान्सेने आनन्द विहारे सदाया थें अत्यन्ता लंकारं बुद्धजयन्ति उत्सव माने यागु जुल ।

स्थानीय आनन्दविहारे श्री भिक्षु विमलानन्दं उपस्थित जूपि सकल उपासक उपासिकापिन्त पञ्च-शील अष्टशील प्रदान याना अत्यन्त प्रणीताकारं बुद्ध पूजा जुल । तदनन्तर विमलानन्दजुं बुद्धोपदेश बिया लिज्यात ।

न्हिनेसिया ४ बजे टक्सार महाचैत्य विहारे वर्तमान बौद्ध जगतया परिस्थिति अनुकुलं श्री विमला नन्दया सभापति त्वे सार्वजनिक सभा जुल ।

सभास भिक्षु विमलानन्द, चेतमान, विजुलि बहादूर, कमलारेग्मी, त्रिरत्न हेड मास्टर जगत बहादुर जोसो, आदि सकसिनं वर्तमान बौद्धधर्मया विषये भाषण याना दिल । अनंलि कुलमणि देवकोटा मनोहर कविता न्यङ्का दिल । थुलि ज्वीवं सभापति जुं सभा विसर्जन याना सकसितं धन्यवाद बिया विज्यात ।

बःनि स्थानीय आनन्द विहारे गिलान प्रत्यय पूजां बुद्धजयन्ति महोत्सव अवसान जुल ।

वांग्लुके बुद्ध जयन्ती

थुगु वाले तिनि संस्थापना जूगु श्री ज्ञानो-दय महावीहार या तत्वावधाने श्री ओम प्रसा-दजु या सभापतित्वय् खुब वांलाक बुद्ध जयन्ती उत्सव माने जुगु जुल । थव उत्सवे सारा बजार यापि तःतःधरि गन्य मान्यपि नं सहभागि जूगु जुल न्हापालाक श्री प्रसादजुं बुद्ध धर्म यागु महत्त्वकना भगवान बुद्धयागु जीवनी बारे छत्वाचा कन । वयां लिपा श्री कविराज पद्म श्री बज्ज बुद्ध भगवान यागु अहिंसात्मक नीति कासा जक संसारे शान्ति ज्वी । वयां लिपा श्री टिका बहादुर, श्रीफूलप्रसाद, श्री हिरा-मानं बुद्ध धर्म या बारे सारगर्भित भाषण विल । अन्ते श्री महेन्द्र जी संसारे दुख कलह इत्यादि जया च्वंगु हे वांलाक धर्मया मर्म मसिया हे खः उकि मनु तयसं वांलाक ज्ञान दयका धर्म यागु रहश्य सीका कासा जक शान्ती ज्वी धका घाल । लीपा सभापिसर्जन जुया छगू तःधंगु जुलस या नापं रथ यात्रा नं जुल ।

चवसा पासं

हइन ! याकनं हइन !!

देश विकासया छगू साधन ।

नेपालया वर्तमान जटिल समस्या हल यायेगु भाषाया पूर्ण विकास यायेगु, विश्वनाप त्वाय् चिनेगु उद्देश्य ज्वना कर्मष्ठ साहित्यिक आशाराग शाक्यया सम्पादनं "पासा" प्याहां बईन ।

"पासा" यात पासा नालेत मने स्वां हयेका च्वना दिसं ।

आवश्यक सूचना

"धर्मोदय" लेखक भाजु मयजु चिन्त नम्र निवेदन थवकि लेख च्वय् बले नियगू कोपि च्वया दीमा । छगू थःके तयत् छगू पत्रिकायात । छुं जुवा पत्रिकाय छापे मजुल धायवं लिख छोयाहि धका हाला च्वने मागुनं मडु टिकट खर्च नं छे मागु मडु ।

—सम्पादक ।

“धर्मोदय” या नियम

१—“धर्मोदय” धर्मोदय सभाया संविधानत्वे प्रकाशित जुई। थुक्रिया उद्देश्य नं धर्मोदय-सभायाथं खः। तथापि थुक्रिया कर्म क्षेत्र उलिं हे सीमित जुई मखु। थ्व पत्रिका प्रत्येक शुक्रपक्षया प्रथम सप्ताह तकं पिहां वई।

२—थुक्रिया दच्छिया चन्दा ३) खुलाया २) तथा छगू प्रतिया १)। न्ह्यागु महीना नसें ग्राहक जुयफु। पवना हइगु घरो नमूनाया लागि छगू प्रति सिति छुया हई।

३—राजनैतिक खं बाहिक मेगु धर्म, शास्त्र, कला सभ्यता, पुरातत्व, साहित्य, इतिहास थिति-रीति व भ्रमणात्मक खं आदि विविध विषय-सम्बन्धी लेख-कविता थुकी छापे जुई।

४—लेख, कविता, समालोचनार्थ सफू (निगु प्रति) तथा थुगु सम्बन्धे पत्र व्यवहार सम्पादकया नामे छ्वया हय्मः।

५—सुं लेखक द्वारा प्रकट जूगु मतया उत्तरदायी सम्पादक जुई मखु।

ग्राहकपिंत

६—प्रबन्ध सम्बन्धी पत्र व्यवहार व चन्दा व्यवस्थापकया नामे छ्वया हय्मः। पत्र व्यवहार याय्गु बखते थःगु ग्राहक संख्या व पूरा नां व ठिकाना छापार्थे च्वंक च्वया हय्मः। मखुसा पत्रिका थ्यनि-गुलो गोलमाल ज्वीदु।

७—पत्रिका मकाय्गु जुल धाःसा अथवा थःगु

ठिकाना हेर-फेर याय् माल धाःसा लच्छिन्होहे व्यवस्थापकयात सूचना बियमाः।

८—यथा समय पत्रिका थ्वंक मवल धाःसा स्थानीय हुलाके बाँलाक बुम्मे जुयाः अनं व्यगु लिस तथा लच्छिया भित्रे पौ छ्वया हल धाःआ मेगु प्रति छ्वया हई।

लेखकपिंत

९—सम्पादकयात लेख छ्वया हय्गु बखते थःगु पूरा नां व ठिकाना च्वया हय्माः। नां व ठिकाना बाँलाल च्वया महल धाःसा लेख वा कविता छापेनं मजुई फू। लेखत लच्छिन्हो हे सम्पादकया थाय् थ्यनेमाः।

१०—लेख छले पाखे जक च्वया हय्माः। भौया देपा व जःपांखे सो खालियाना हय्माः। आखग्व स्पष्ट व खँया त्वा सीदक्यमाः।

११—लेख अथवा कविता प्रकाशित याय्गु व मयाय्गु, हनेगु क्वकाय्गु अथवा संशोधन याय्गुया पूरा अधिकार सम्पादकयात दु। अप्रकाशितगु लेख वा कविता बिना टिकट खर्च लितछ्वया हइ मखु। प्रत्येक लेखकतय्त थःथःगु लेख व कविता छापे जूगु अङ्क छगू बिया हई।

सम्पादक
“धर्मोदय”—कार्यालय
४, रामजीदास जेटिया लेन
कलकत्ता—७।

व्यवस्थापक—
“धर्मोदय”—कार्यालय,
४, रामजीदास जेटिया लेन
कलकत्ता—७।